

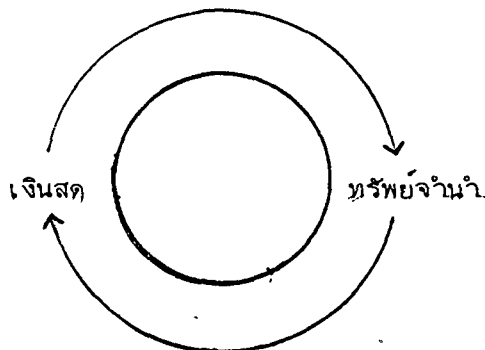
บทที่ ๔

แหล่งที่มาของเงินทุนและการใช้เงินทุน

ธุรกิจแต่ละประเภทมีความต้องการของเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน กิจกรรมรับจํานําโดยทั่วไปมีลักษณะการคําเดินธุรกิจเป็นแบบหนึ่งโดยมีโครงสร้างของเงินทุนเป็นลักษณะของตนเอง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้บริหารเป็นสําคัญ แหล่งที่มาของเงินทุนของกิจการรับจํานําอยู่ในวงจํากัด เนื่องจากว่าไม่ใช่เป็นธุรกิจซื้อขายสินค้าตามปกติ (ดังนั้นเงินทุนระยะสั้นประเภทสินเชื่อทางการค้า ตราสารพาณิชย์ จึงไม่สามารถจะนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ) แหล่งเงินทุนของธุรกิจประเภทนี้จะอยู่ในรูปของ เงินกู้ยืมและ เงินทุนจากเจ้าของ

เงินทุนหมุนเวียน

เงินทุนหมุนเวียน หมายถึง เงินลงทุนในสินทรัพย์ระยะสั้นของธุรกิจ สินทรัพย์หมุนเวียนนี้ ได้แก่ เงินสด หลักทรัพย์ชั่วคราว ลูกหนี้ และ ของคงเหลือ เป็นต้น สินทรัพย์หมุนเวียนเหล่านี้จะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายใน ๑ ปี สำหรับสินทรัพย์หมุนเวียนของกิจการรับจํานําส่วนใหญ่ คือ ทรัพย์จํานํา ทรัพย์จํานํานี้จะมีวงจรของตนเอง โดยเริ่มต้นจากการจ่ายเงินให้แก่ผู้จํานํา ผู้จํานําจะนำทรัพย์มาเป็นการคําประกันแทนตน เมื่อผู้จํานํานําเงินมาใกล้ถอนทรัพย์จํานํา ผู้รับจํานําก็จะได้เงินสดกลับมา หรือถ้าผู้จํานําไม่นำเงินมาชำระ เมื่อครบกำหนด ผู้รับจํานําจะนำทรัพย์จํานําที่หลุด เป็นสินค้านั้นขายทอดตลาดก็จะได้เงินสดกลับมาเช่นเดียวกัน ซึ่งสามารถแสดงเป็นวงจรดังนี้

โดยปกติแล้วเงินทุนหมุนเวียนจะแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือ

๑. เงินทุนหมุนเวียนที่มีลักษณะถาวร (Permanent Working Capital) คือ สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนที่กิจการต้องดำรงอยู่ตลอดเวลา ได้แก่ เงินสดขั้นต่ำ ลูกหนี้ขั้นต่ำ และ สินค้าขั้นต่ำ ทุนหมุนเวียนประเภทนี้ของกิจการรับจํานําจะเป็นเงินสดขั้นต่ำเป็นส่วนใหญ่

๒. เงินทุนหมุนเวียนที่มีลักษณะผันแปร (Variable Working Capital) คือ สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนที่ธุรกิจจะต้องถือไว้ (ลงทุน) เป็นครั้งคราว กิจการรับจํานําจำเป็นต้องมีเงินทุนหมุนเวียนประเภทนี้เช่นกัน เช่น ช่วงระยะเวลาใกล้เปิดภาคการศึกษาจะต้องมีเงินสดสำรองไว้เพื่อบริการประชาชนเพิ่มมากขึ้น หรือ ในช่วงทุก ๆ สัปดาห์กิจการรับจํานําต่าง ๆ จะรับจํานํามากที่สุด คือ วันเสาร์ อาทิตย์ และ วันจันทร์ ซึ่งตามปกติผู้จํานําส่วนใหญ่ในช่วงนี้จะเป็นผู้ที่เล่นการพนัน เป็นต้น

ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนสำหรับธุรกิจจะกำหนดโดยปัจจัย ๔ อย่าง

๑. ยอดขาย (Volume of Sales) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อขนาดและส่วนประกอบของเงินทุนหมุนเวียนสำหรับกิจการขายสินค้าโดยทั่วไป แต่กิจการรับจํานํามีลักษณะพิเศษในตัวเอง ยอดขายของกิจการคือยอดรับจํานํา ถ้าผู้จํานํามาใช้บริการมากโรงรับจํานําจะต้องมีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการรับจํานํามากเช่นกัน

๒. ฤดูกาลและวัฏจักร (Seasonal and Cyclical) มีความสำคัญต่อเงินทุนหมุนเวียนมาก เนื่องจากการใช้บริการจากโรงรับจํานําจะมีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลเช่นเดียวกัน ซึ่งจะกระทบกระเทือนต่อเงินทุนหมุนเวียนประเภทผันแปรด้วย เช่น เศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะตกต่ำจะมีผู้มาใช้บริการมาก ดังนั้นเงินทุนหมุนเวียนประเภทผันแปรจะต้องมีมาก แต่ถ้าภาวะเศรษฐกิจดีก็จะเป็นไปในทางตรงกันข้าม

๓. การเปลี่ยนแปลงในด้านเทคนิค เนื่องจากกิจการรับจํานําไม่มีการผลิตสินค้าปัจจัยข้อนี้จึงไม่ค่อยมีผลกระทบกระเทือนต่อเงินทุนหมุนเวียนเท่าใดนัก

๔. นโยบายของธุรกิจ จะมีผลกระทบต่อกิจการรับจำนำเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น สถานธนาณูเคราะห์มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยเป็นสำคัญ ระยะเวลาที่ทรัพย์สินจำนำจะหลุดเป็นสิทธิของสถานธนาณูเคราะห์จึงมีระยะเวลาถึง ๕ เดือน ซึ่งต่างกับโรงรับจำนำเอกชนทรัพย์สินจำนำจะหลุดเป็นสิทธิเมื่อครบกำหนดระยะเวลา ๔ เดือนครึ่ง ดังนั้นสถานธนาณูเคราะห์จึงต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนลงทุนอยู่ในทรัพย์สินจำนำเพิ่มขึ้นกว่าระดับปกติ

แหล่งที่มาของเงินทุนของสถานธนาณูเคราะห์และโรงรับจำนำเอกชน

สถานธนาณูเคราะห์

เนื่องจากสถานธนาณูเคราะห์เป็นรัฐวิสาหกิจซึ่งจัดตั้งโดยกรมประชาสงเคราะห์ และเริ่มเปิดดำเนินการครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณให้เป็นทุนประเดิม ๑ ล้านบาท เพื่อเป็นค่าก่อสร้างสถานธนาณูเคราะห์ เชียงสะพานพระพุทธรอยอดฟ้าฝั่งพระนคร (สถานธนาณูเคราะห์ ๒) กับที่ถนนเทอดไทย ธนบุรี (สถานธนาณูเคราะห์ ๓) รวม ๒ แห่ง เป็นทุนประเดิมที่รัฐให้เปล่าเป็นค่าก่อสร้างอาคารและซื้อที่ดิน ๒ แห่ง ต่อมารัฐบาลได้รับอนุมัติงบประมาณให้เป็นปีละ ๕ ล้านบาทจนถึงปี ๒๕๐๙ รวมเป็นเงิน ๒๕.๕ ล้านบาท และในปี ๒๕๑๕ ได้รับอีก ๕.๕ ล้านบาท รวมเป็นทั้งสิ้น ๓๑ ล้านบาท ทั้งทุนประเดิมและงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจึงเป็นส่วนของทุนของสถานธนาณูเคราะห์ที่ไม่มีกำหนดเวลาใช้คืน โดยถือเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาวอย่างหนึ่งที่ทางสถานธนาณูเคราะห์ได้รับมา เงินทุนระยะยาวอีกอย่างหนึ่งของสถานธนาณูเคราะห์คือกำไรสะสมมีจำนวน ๘๘.๕ ล้านบาท (ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๒) ซึ่งมาจากผลกำไรสุทธิจากการดำเนินงานมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้ง การที่สถานธนาณูเคราะห์จะมีผลกำไรนั้น ต่อเมื่อรายได้มากกว่ารายจ่าย และรายได้หลักของกิจการรับจำนำนั้นมาจาก

- ดอกเบี้ยรับจากการรับจำนำทรัพย์สิน
- กำไรจากการขายทรัพย์สินหลุดจำนำ

เนื่องจาก เงินทุนจากส่วนของทุนตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้นไม่พอเพียงที่จะให้บริการแก่ประชาชนทั่วถึง สถานธนาณูเคราะห์จึงต้องหาแหล่งเงินทุนทางด้านอื่น ๆ มาเพื่อให้กิจการมีทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น โดยใช้วิธีการกู้ยืมเงิน และหาแหล่งเงินทุนระยะยาวมาใช้หมุนเวียนในกิจการเพื่อที่จะให้มีระยะเวลาในการชำระหนี้คืนยาวขึ้น และต้นทุนต่ำ แหล่งเงินทุนของสถานธนาณูเคราะห์ได้มาจาก

๑. กระทรวงการคลัง เป็นเงินกู้ยืมพิเศษระยะยาวที่กระทรวงการคลังได้กู้ยืมมา

เพื่อชำระหนี้คืนเงินกู้จากธนาคารออมสิน ซึ่งมียอดคงค้าง ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ เป็นจำนวน ๘,๖๑๕,๐๐๐.- บาท โดยมีกำหนดผ่อนชำระปีละ ๒ ครั้ง รวมเป็นเงิน ๑,๔๕๐,๐๐๐.-บาทต่อปี

๒. ธนาคารออมสิน เป็นเงินเบิกเกินบัญชี มียอดคงค้าง ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ เป็นจำนวน ๖๘,๗๐๗,๑๔๗.๖๑ บาท เงินเบิกเกินบัญชีที่สถานธนาณูเคราะห์ได้กู้ยืมมาจากธนาคารออมสินมี ๒ สัญญา และมีอัตราดอกเบี้ยต่างกันคือ ๕.๕ % ต่อปี และ ๑๐.๕ % ต่อปี โดยจัดทำสัญญาเป็นรายปีและลดยอดวงเงินลงปีละ ๗ ล้านบาททุกปี แต่เนื่องจากสถานธนาณูเคราะห์ต้องการเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นจึงได้ขอทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีใหม่อีก ๒๔.๕ ล้านบาท ซึ่งอยู่ระหว่างรออนุมัติ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒

ที่มาของเงินทุนของสถานธนาณูเคราะห์รวบรวมจากยอดคงเหลือ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน

	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒
						(พันบาท)
๑. เงินทุนเบิกจากกระทรวงการคลัง	๓๐,๘๘๙.๑	๓๐,๘๘๙.๑	๓๐,๘๘๙.๑	๓๐,๘๘๙.๑	๓๐,๘๘๙.๑	๓๐,๘๘๙.๑
๒. เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคารออมสิน	๑๖,๑๕๐.๗	๘,๐๔๘.๐	๔๒๑.๓	-	๒๘,๐๑๑.๓	๖๘,๗๐๗.๑
๓. เงินสะสมพนักงาน	๑,๖๙๔.๗	๑,๘๕๘.๔	๑,๒๒๘.๖	๑,๓๘๗.๗	๑,๖๖๗.๗	๑,๘๕๔.๘
๔. เงินกู้กระทรวงการคลัง	๑๐,๖๐๐.๐	๑๐,๖๐๐.๐	๑๔,๐๖๕.๐	๑๒,๑๑๕.๐	๑๐,๑๖๕.๐	๘,๒๑๕.๐
๕. หนี้สินอื่น	๑๘๗.๑	๒๗๑.๕	๑,๔๗๔.๘	๑,๙๖๔.๑	๗,๓๗๐.๙	๙,๒๘๑.๕
๖. กำไรสะสม	๔๘,๔๐๐.๕	๕๘,๒๒๕.๔	๖๖,๙๕๘.๓	๗๖,๓๒๔.๘	๘๖,๘๓๙.๙	๙๘,๘๗๕.๓
รวม	๑๐๘,๐๒๒.๑	๑๐๙,๙๙๖.๔	๑๑๕,๑๓๗.๑	๑๒๒,๗๘๐.๗	๑๖๕,๐๔๓.๙	๒๑๘,๐๒๒.๘

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ ๒ ที่มาของเงินทุนของสถานธนาณูเคราะห์ แสดงให้เห็นว่าเงินทุนหมุนเวียนของสถานธนาณูเคราะห์จะมาจากแหล่งเงินทุนระยะยาว ซึ่งเจ้าหนี้รายใหญ่คือธนาคารออมสิน การที่สถานธนาณูเคราะห์ใช้เงินทุนมาจากแหล่งเงินทุนระยะยาว เนื่องมาจากว่ากิจการรับจำนำเป็นที่ต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนเป็นจำนวนมาก เพื่อบริการให้แก่ประชาชนและส่วนใหญ่จะเป็นเงินทุนหมุนเวียนลักษณะถาวร ถ้าสถานธนาณูเคราะห์หาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนระยะสั้นหรือระยะปานกลาง สถานธนาณูเคราะห์จะไม่สามารถชำระหนี้ได้ทันหรือถ้านำมาชำระหนี้ระยะสั้นหมดจะไม่มีเงินทุนหมุนเวียน จึงต้องหาแหล่งเงินทุนใหม่ ซึ่งจะสร้างความยุ่งยากเพิ่มขึ้นอีกในภายหลัง

โรงรับจำนำเอกชน

ตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และกฎกระทรวงตามที่ออกตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มิได้กำหนดเงินทุนขั้นต่ำของโรงรับจำนำไว้ กิจการโรงรับจำนำของเอกชนส่วนใหญ่จะมีขนาดเล็ก เงินทุนของโรงรับจำนำเอกชนจะมาจาก

๑. เจ้าของกิจการคือผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในกรณีเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทฯ ตามลำดับ โดยนำเงินมาลงทุนครั้งแรกเมื่อเริ่มตั้งกิจการ จึงถือได้ว่าเงินทุนจากแหล่งนี้เป็นเงินทุนระยะยาวซึ่งไม่มีกำหนดการใช้คืน

๒. ผลกำไรจากการดำเนินงาน เมื่อกิจการรับจำนำแต่ละแห่งเจริญเติบโตมากขึ้นมีผลกำไรมากจึงนำกำไรบางส่วนมาเป็นเงินทุน

๓. เงินกู้ยืมจากเจ้าของกิจการหรือผู้เป็นหุ้นส่วน โดยให้ดอกเบี่ยเป็นผลตอบแทน แต่การกู้ยืมโดยวิธีการนี้ประสบปัญหาบางประการ เช่น เมื่อมีการชำระดอกเบี่ย กิจการไม่สามารถถือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกิจการได้ วิธีนี้จึงมักไม่ค่อยนิยม

๔. เบิกเงินเกินบัญชีธนาคาร โดยมีอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งได้แก่สถานที่ตั้งของกิจการอาคาร เป็นต้น หรือ เงินฝากธนาคารของผู้เป็นเจ้าของกิจการค้ำประกัน การใช้เงินทุนจากวิธีนี้กิจการสามารถนำค่าดอกเบี่ยหักเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกิจการได้ และอาจเกิดผลดีแก่เจ้าของกิจการด้วย คือ เมื่อในกรณีที่นำเงินฝากธนาคารมาเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินผู้เป็นเจ้าของเงินฝาก สามารถจะได้ดอกเบี่ยจากเงินฝากที่เป็นหลักประกันด้วยเป็นผลตอบแทนและเป็นกำไรเพิ่มเงินทุนให้แก่กิจการด้วย

๕. ในกรณีที่ผู้ลงทุนในกิจการรับจําหน่ายเป็นเจ้าของโรงรับจําหน่ายหลายแห่งอาจจะใช้วิธีการ
กู้เงินกันระหว่างโรงรับจําหน่ายของตนเองด้วย

ในปัจจุบันนี้มีผู้มาใช้บริการรับจําหน่ายเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะพิจารณาได้จากตารางที่ ๓ ดัง
ต่อไปนี้

ตารางที่ ๓

(ล้านบาท)

	จำนวน โรงรับจําหน่าย	ทรัพย์สินรับจําหน่าย	
		จำนวนราย	จำนวนเงิน
<u>๒๕๑๗</u>	๑๗๔	๘,๖๔๕,๓๖๘	๔,๐๑๖.๒
เอกชน	๑๕๖	๘,๐๖๘,๖๑๐	๓,๒๙๙.๘
สถานธนานุเคราะห์	๑๐	๓๓๗,๒๑๔	๔๐๖.๑
สถานธนานุบาล กทม.	๘	๒๔๓,๕๔๕	๓๑๐.๓
สถานธนานุบาล ต่างจังหวัด ^๑	๖๐	-	-
<u>๒๕๑๘</u>	๒๕๐	๘,๖๐๕,๖๐๑	๕,๐๕๔.๗
เอกชน	๑๗๑	๖,๖๑๘,๗๖๔	๓,๔๙๒.๓
สถานธนานุเคราะห์	๑๐	๒๗๒,๘๒๗	๓๘๙.๐
สถานธนานุบาล กทม.	๘	๒๐๙,๗๓๔	๓๓๓.๐
สถานธนานุบาล ต่างจังหวัด	๖๑	๑,๕๐๕,๒๗๖	๘๔๐.๔
<u>๒๕๑๙</u>	๒๖๙	๘,๓๕๖,๙๐๗	๕,๓๓๔.๓
เอกชน	๑๘๒	๖,๕๐๕,๖๔๓	๓,๗๔๔.๑

^๑. ข้อมูลของสถานธนานุบาลในต่างจังหวัดในปี ๒๕๑๗ ไม่สามารถที่จะหาได้

สถานธนาณูเคราะห์	๑๐	๒๕๖,๖๙๑	๓๘๕.๒
สถานธนาณูบาล กทม.	๘	๑๘๗,๘๕๒	๓๑๘.๑
สถานธนาณูบาล ต่างจังหวัด	๖๙	๑,๔๐๖,๗๒๑	๘๘๖.๙
<u>๒๕๒๐</u>	๒๙๒	๘,๙๘๗,๕๓๒	๖,๒๘๙.๔
เอกชน	๑๙๓	๗,๐๐๙,๖๔๑	๔,๔๖๓.๒
สถานธนาณูเคราะห์	๑๐	๒๕๑,๖๒๑	๔๓๘.๐
สถานธนาณูบาล กทม.	๘	๒๕๒,๑๑๙	๓๗๙.๕
สถานธนาณูบาล ต่างจังหวัด	๘๑	๑,๔๗๔,๑๕๑	๑,๐๐๘.๗
<u>๒๕๒๑</u>	๒๙๘	๙,๔๓๔,๗๕๓	๘,๔๓๖.๒
เอกชน	๑๙๓	๗,๒๕๐,๘๓๐	๖,๑๔๗.๙
สถานธนาณูเคราะห์	๑๓	๒๗๒,๐๖๐	๕๔๙.๐
สถานธนาณูบาล กทม.	๘	๑๗๓,๑๔๙	๓๖๘.๔
สถานธนาณูบาล ต่างจังหวัด	๘๕	๑,๖๘๘,๗๑๔	๑,๓๒๐.๙

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตารางที่ ๓ จะเห็นได้ว่าโรงรับจำนำจะต้องมีปริมาณเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปี ๒๕๒๑ มีปริมาณเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นถึง ๒,๑๔๖.๘ ล้านบาท หรือ ๓๔.๑% โดยเฉพาะโรงรับจำนำเอกชนเพิ่มขึ้นถึง ๑,๖๘๔.๗ ล้านบาท หรือ ๓๗.๗% ดังนั้นจำนวนเงินที่รับจำนำที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่จะมาจากโรงรับจำนำเอกชน โดยทั่วไปแล้วเงินทุนหมุนเวียนอย่างต่ำของโรงรับจำนำขนาดเล็กใช้ประมาณวันละ ๒ แสนบาท ซึ่งเงินทุนหมุนเวียนระยะเวลา ๔ - ๕ เดือนจะต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนทั้งหมดประมาณ ๑๐ - ๑๕ ล้านบาท สำหรับโรงรับจำนำขนาดใหญ่ ๆ จะใช้เงินทุนหมุนเวียนประมาณเดือนละ ๘ - ๑๒ ล้านบาท ดังนั้นการเริ่มตั้งกิจการรับจำนำสำหรับเอกชนจะต้องพิจารณาถึงมูลค่ารับจำนำในแต่ละเดือนว่าจะต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนเท่าใดเพื่อจะให้สภาพคล่องของกิจการมีเพียงพอ ซึ่งจะต้องมีเงินทุนประมาณ ๔ เท่าของมูลค่ารับจำนำในช่วง ๔ เดือนแรก ต่อเมื่อดำเนินกิจการเกินกว่า ๔ เดือนจะเหลือเงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๒.๕ เท่าของมูลค่ารับจำ

นำในแต่ละเดือน

การที่กิจการรับจำนำไม่นำทรัพย์สินจำนำซึ่งมีลักษณะคล้ายกับหลักทรัพย์อย่างหนึ่งของกิจการไปค้าประกันต่อธนาคารในการขอกู้เงิน เพราะพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนำว่า ผู้รับจำนำจะต้องส่งคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้จำนำและระยะเวลาในการจำนำก็มีเพียง ๔ เดือนครึ่ง ดังนั้นทรัพย์สินจำนำนั้นจึงหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ไม่คงที่แน่นอนและปริมาณก็ไม่แน่นอนด้วย นอกจากนี้การที่จะกู้ยืมเงินโดยไม่มีหลักประกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงรับจำนำเอกชน เป็นไปไม่ได้เนื่องจากเป็นกิจการขนาดเล็ก ผู้ให้กู้จึงไม่มั่นใจความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการอย่างเพียงพอ ทำให้แหล่งเงินทุนของกิจการรับจำนำจะมาจากแหล่งเงินทุนระยะยาวและถ้าเป็นการกู้เงินจะต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

การใช้ไปของเงินทุน

เมื่อธุรกิจสามารถทำเงินทุนมาใช้เป็นเงินทุนประจำและเงินทุนหมุนเวียนให้แก่กิจการได้ การดำเนินงานในขั้นต่อไปจะต้องพยายามถือเงินสดไว้ให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ที่จะให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยกิจการรับจำนำจะลงทุนในทรัพย์สินจำนำซึ่งกิจการรับจำนำจะต้องคำนึงถึงสภาพคล่องของกิจการด้วย โดยจะพิจารณาว่ามีจำนวนเงินเพียงพอที่จะให้การดำเนินงานต่อไปได้โดยไม่ติดขัด มีเงินพอที่จะชำระหนี้ที่ถึงกำหนดได้ เป็นต้น เนื่องจากเงินสดที่เป็นสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ดังนั้นการถือเงินสดมากหรือน้อยสามารถจะเปรียบเทียบกับมูลเหตุจูงใจ ๓ ประการ ตามที่ John Maynard Keynes^{๑๐} ได้ชี้ให้เห็นดังนี้

๑. เพื่อการดำเนินงานตามปกติ (Transactions Motive) ธุรกิจจำเป็นต้องมีเงินไว้เพื่อการใช้จ่ายตามปกติ เช่น จ่ายชำระหนี้ จ่ายค่าไฟฟ้า จ่ายค่าน้ำ เป็นต้น เหตุที่ธุรกิจจำเป็นต้องถือเงินไว้เพื่อการนี้ เพราะธุรกิจมักจะไม่ได้รับเงินอันเกิดจากการดำเนินงานทันช่วงเวลาเวลาที่ธุรกิจมีความจำเป็นต้องจ่ายเงินเพื่อการดำเนินงาน หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเงินสดเข้าและเงินสดออกอันเกิดจากการดำเนินงานมักจะเกิดขึ้นในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกัน จำนวนเงินสดที่กิจการรับจำนำจะถือไว้เพื่อการดำเนินงานตามปกตินี้จะขึ้นอยู่กับปริมาณการรับทรัพย์สินจำนำ ถ้ากิจการรับจำนำทรัพย์สินจำนำมากเกินไปโดยมีผู้มาไถ่ถอนทรัพย์สินจำนำน้อย เงินสดที่กิจการจะถือไว้เพื่อการดำ

^{๑๐} John Maynard Keynes นักเศรษฐศาสตร์ของอังกฤษ จากหนังสือ "หลักการบริหารการเงิน ๒๕๒๐" (เพชรี ขุมทรัพย์, พิทักษ์ จิตรประสงค์ และ สะอาด ขุมทรัพย์)

เวลาหนึ่ง จะทำให้สามารถทราบได้ว่า ฝ่ายบริหารได้ตัดสินใจใช้เงินทุนไปในทางใดบ้าง มีการลดการลงทุนในรายการใดบ้าง ได้จัดหาเงินทุนเพิ่มเติมจากแหล่งใด หรือมีการจ่ายชำระหนี้ การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ผู้บริหารและผู้วิเคราะห์ทราบว่า การตัดสินใจของฝ่ายบริหารส่งผลให้ฐานะของกิจการอยู่ในสภาพปกติหรือไม่ โดยใช้การเปรียบเทียบกับอดีตหรือข้อมูลมาตรฐานของอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน ถ้าหากผิดปกติควรจะทำให้ความสนใจในรายการใดบ้าง เพื่อหาช่องทางปรับปรุงให้กลับคืนสู่สภาพปกติ เป็นต้น

เนื่องจากความหมายของคำว่า "เงินทุน" แต่ละความหมายมีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป เช่น

๑. เงินทุนหมายถึงสินทรัพย์ทั้งสิ้น
๒. เงินทุนหมายถึงเงินทุนหมุนเวียน
๓. เงินทุนหมายถึงเงินสด

ดังนั้น การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของเงินทุนจะกระทำในความหมายใดนั้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้วิเคราะห์เป็นสำคัญว่าสนใจหรือต้องการจะค้นหาข้อเท็จจริงทางการเงินของธุรกิจแห่งนั้นในแง่ใด ซึ่งในการวิเคราะห์ถึงการเคลื่อนไหวของเงินทุนสำหรับกิจการรับจํานํา จะวิเคราะห์จากงบดุลรวมของสถานธนานุเคราะห์ งบดุลรวมของโรงรับจํานําเอกชน และ งบดุลรวมของโรงรับจํานําทุกประเภท (ประกอบด้วยงบดุลของสถานธนานุเคราะห์ สถานธนานุบาลกรุงเทพฯ สถานธนานุบาลในต่างจังหวัด และงบดุลโดยประมาณของโรงรับจํานําเอกชน โดยไม่รวมงบดุลของโรงรับจํานําเอกชน ๑ โรงที่จังหวัดสมุทรปราการ) ประกอบกันไป โดยจะพิจารณาจากข้อมูลในอดีตตั้งแต่ ๓๐ กันยายน

๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ การวิเคราะห์นี้จะวิเคราะห์เปรียบเทียบเงินทุนในความหมายแต่ละกรณี ๆ ไป

๑. เงินทุนหมายถึงสินทรัพย์ทั้งสิ้นหรือหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น
สถานธนานุเคราะห์

ตารางที่ ๔

งบดุล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ของสถานธนาณูเคราะห์

(พันบาท)

ปี	จำนวน สถานธนา ณูเคราะห์	เงินสดและ เงินฝาก ธนาคาร	ทรัพย์สิน รับจำนำ	ทรัพย์สิน ถาวร	ทรัพย์สิน อื่น	รวม ทรัพย์สิน หรือหนี้สิน	เบิกเงินเกิน บัญชีจากธนา การออมสิน	เงินสะสม พนักงาน	เงินทุน	กำไรสะสม	หนี้สินอื่น	เงินกู้จาก กระทรวง การคลัง
๒๕๑๗	๑๐	๑,๔๑๔.๑	๑๐๐,๖๙๕.๕	๓,๗๘๗.๖	๒,๑๒๔.๙	๑๐๘,๐๒๒.๑	๑๖,๑๕๐.๗	๑,๖๙๔.๗	๓๐,๙๘๙.๑	๔๘,๔๐๐.๕	๑๘๗.๑	๑๐,๖๐๐.๐
๒๕๑๘	๑๐	๑,๖๔๗.๙	๑๐๒,๒๓๔.๗	๓,๗๑๕.๘	๒,๓๙๔.๐	๑๐๙,๙๙๒.๔	๘,๐๔๘.๐	๑,๘๕๘.๔	๓๐,๙๘๙.๑	๕๘,๒๒๕.๔	๒๗๑.๕	๑๐,๖๐๐.๐
๒๕๑๙	๑๐	๔,๓๐๑.๒	๑๐๔,๕๓๒.๒	๓,๕๕๔.๗	๒,๗๔๙.๐	๑๑๕,๑๓๗.๑	๔๒๑.๓	๑,๒๒๘.๖	๓๐,๙๘๙.๑	๖๖,๙๕๘.๓	๑,๔๗๔.๘	๑๔,๐๖๕.๐
๒๕๒๐	๑๐	๔,๕๓๐.๔	๑๑๑,๓๗๙.๖	๔,๑๙๘.๓	๒,๖๗๒.๔	๑๒๒,๗๘๐.๗	-	๑,๓๘๗.๗	๓๐,๙๘๙.๑	๗๖,๓๒๔.๘	๑,๙๖๔.๑	๑๒,๑๑๕.๐
๒๕๒๑	๑๕	๒,๖๑๐.๗	๑๔๓,๗๕๙.๑	๗,๒๘๑.๕	๑๑,๓๙๒.๖	๑๖๕,๐๔๓.๙	๒๘,๐๑๑.๓	๑,๖๖๗.๗	๓๐,๙๘๙.๑	๘๖,๘๓๙.๙	๗,๓๗๐.๙	๑๐,๑๖๕.๐

ที่มา - ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕

งบดุลเปรียบเทียบ ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ของสถานานูเคราะห์

(พันบาท)

ปี เปรียบเทียบ	จำนวน สถานานู เคราะห์	เงินสดและ เงินฝาก ธนาคาร	ทรัพย์สิน รับจำนำ	ทรัพย์สิน ถาวร	ทรัพย์สิน อื่น	รวม ทรัพย์สิน หรือหนี้สิน	เบิกเงินเกิน บัญชีจากสภา คารออมสิน	เงินสะสม พนักงาน	เงินทุน	กำไรสะสม	หนี้สิน อื่น ๆ	เงินกู้จาก กระทรวง การคลัง
๒๕๑๗-๒๕๑๘	-	๒๓๓.๘	๑,๕๓๘.๒	(๗๑.๘)	๒๖๘.๑	๑,๙๓๐.๓	(๘,๑๐๒.๗)	๑๖๓.๗	-	~~๘,๑๐๒.๗~~	๘๔.๔	-
๒๕๑๘-๒๕๑๙	-	๒,๖๕๓.๓	๒,๒๘๗.๕	(๑๖๑.๑)	๓๕๕.๐	๕,๑๕๔.๗	(๗,๖๒๖.๗)	(๖๒๘.๘)	-	๘,๗๒๖.๘	๑,๒๐๓.๓	๓,๖๕๕.๐
๒๕๑๙-๒๕๒๐	-	๒๒๘.๒	๖,๘๔๗.๔	๖๔๓.๖	(๗๖.๖)	๗,๖๔๓.๖	(๔๒๑.๓)	๑๕๘.๑	-	๘,๓๖๖.๕	๔๘๕.๓	(๑,๙๕๐.๐)
๒๕๒๐-๒๕๒๑	๕	๑,๙๑๘.๗	๓๒,๓๗๘.๕	๓,๐๘๓.๒	๘,๗๒๐.๒	๔๒,๒๐๕.๒	๒๘,๐๑๑.๓	๒๘๐.๐	-	๑๐,๕๑๕.๑	๕,๔๐๖.๘	(๑,๙๕๐.๐)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๖
 สถานธนาทุเครระที่
 งบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินทุน
 ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗-๒๕๒๑

	(พันบาท)			
	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
แหล่งที่มาของเงินทุน				
เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคาร				๒๘,๐๑๑.๓
ออมสินเพิ่มขึ้น				
เงินสะสมพนักงานเพิ่มขึ้น	๑๖๓.๗		๑๕๙.๑	๒๘๐.๐
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	๑,๘๒๔.๙	๘,๗๓๒.๙	๙,๓๖๖.๕	๑๐,๕๑๕.๑
หนี้สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๘๔.๔	๑,๒๐๓.๓	๔๘๙.๓	๕,๔๐๖.๘
เงินกู้จากกระทรวงการคลัง				
เพิ่มขึ้น		๓,๔๕๖.๐		
เงินสดและเงินฝากธนาคารลดลง				๑,๙๑๙.๗
ทรัพย์สินถาวรลดลง	๗๑.๘	๑๖๑.๑		
ทรัพย์สินอื่น ๆ ลดลง			๗๖.๖	
รวม	<u>๑๐,๑๔๔.๘</u>	<u>๑๓,๕๖๒.๓</u>	<u>๑๐,๐๙๑.๕</u>	<u>๔๖,๑๓๒.๙</u>
การใช้ไปของเงินทุน				
เงินสดและเงินฝากธนาคาร				
เพิ่มขึ้น	๒๓๓.๘	๒,๖๕๓.๓	๒๒๙.๒	
ทรัพย์สินรับจํานำเพิ่มขึ้น	๑,๕๓๙.๒	๒,๒๙๗.๕	๖,๘๔๗.๔	๓๒,๓๗๙.๕
ทรัพย์สินถาวรเพิ่มขึ้น			๖๔๓.๖	๓,๐๘๓.๒
ทรัพย์สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๒๖๙.๑	๓๕๕.๐		๘,๗๑๐.๒
เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคาร	๘,๑๐๒.๗	๗,๖๒๖.๗	๔๒๑.๓	
ออมสินลดลง				
เงินสะสมพนักงานลดลง		๖๒๙.๘		
เงินกู้จากกระทรวงการคลัง				
ลดลง			๑,๙๕๐.๐	๑,๙๕๐.๐
รวม	<u>๑๐,๑๔๔.๘</u>	<u>๑๓,๕๖๒.๓</u>	<u>๑๐,๐๙๑.๕</u>	<u>๔๖,๑๓๒.๙</u>

จากตารางที่ ๖ แสดงให้เห็นว่าแหล่งที่มาของเงินทุนของสถานธนาคุณเคราะห์ส่วนใหญ่จะมาจากแหล่งเงินทุนระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๐ เงินทุนระยะยาวจะมาจากกำไรสะสม ต่อมาปี ๒๕๒๑ จึงเพิ่มแหล่งเงินทุนระยะยาวแหล่งใหม่ขึ้น โดยใช้เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคารออมสินถึง ๒๘,๐๑๑,๓๐๐.๐๐ บาท เนื่องจากในช่วงปีดังกล่าว สถานธนาคุณเคราะห์ได้ขยายกิจการเพิ่มขึ้นถึง ๕ แห่ง จำเป็นที่จะต้องมียุเงินเพิ่มเติมนามากกว่าปกติ ดังนั้น ในปี ๒๕๒๑ สถานธนาคุณเคราะห์จึงได้หาเงินทุนเพิ่มถึง ๔๖,๑๓๒,๔๐๐.๐๐ บาท โดยนำเงินทุนมาจากการกู้ยืมธนาคารออมสิน เงินสะสมพนักงาน กำไรสุทธิ หนี้สินอื่น ๆ เงินสดและเงินฝากธนาคาร เงินทุนที่ได้มาจากแหล่งเงินทุนดังกล่าวนี้ ในช่วงปี ๒๕๑๘ และ ๒๕๑๙ ส่วนใหญ่จะนำไปใช้คืนเงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคารออมสินและเพิ่มเงินทุนในการรับทรัพย์จำนำ ต่อมาในปี ๒๕๒๐ เมื่อลดภาระในการใช้คืนเงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคารน้อยลง จึงนำเงินทุนที่ได้ไปขยายการให้บริการแก่ประชาชนในการรับทรัพย์จำนำ แต่ยังไม่สามารถขยายการให้บริการได้มากเท่าใดนักเพราะว่าสถานธนาคุณเคราะห์จะต้องนำเงินบางส่วนไปใช้คืนเงินกู้จากกระทรวงการคลัง สำหรับในปี ๒๕๒๑ สถานธนาคุณเคราะห์สามารถหาเงินทุนได้มากขึ้นจึงทำให้เพิ่มการรับทรัพย์จำนำได้ถึง ๓๒,๓๗๙,๕๐๐.- บาท และเงินทุนบางส่วนสถานธนาคุณเคราะห์ได้นำไปลงทุนในทรัพย์สินอีก ๑๑,๘๐๓,๕๐๐.- บาท เพื่อขยายการให้บริการแก่ประชาชนอีก ๕ แห่ง

โรงรับจำนำเอกชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๗

งบดุล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ของโรงรับจำนำเอกชน^๑

(พันบาท)

ปี	จำนวนโรงรับจำนำของเอกชน	เงินสด	ทรัพย์สินจำนำ	เครื่องใช้และเครื่องตกแต่ง	ทรัพย์สินอื่นๆ	รวมสินทรัพย์หรือหนี้สิน	ทุนและส่วนของผู้ถือหุ้น	เจ้าหนี้และเงินยืม	กำไรสะสม	หนี้สินอื่นๆ
๒๕๑๗	๑๕๗	๔๐,๗๓๓.๐	๘๑๕,๙๓๔.๙	๓๔,๖๓๓.๔	๔๙,๗๗๓.๑	๙๔๑,๑๐๔.๔	๒๙๕,๑๓๓.๖	๕๗๕,๔๐๒.๗	๓๐,๗๒๙.๕	๓๙,๘๓๙.๖
๒๕๑๘	๑๗๒	๔๖,๗๔๒.๕	๘๓๒,๕๗๓.๒	๔๙,๔๓๐.๘	๘๓,๓๙๗.๗	๑,๐๑๒,๑๓๔.๒	๓๑๒,๑๕๖.๘	๖๑๔,๑๑๒.๖	๓๘,๐๑๕.๗	๔๗,๘๔๙.๑
๒๕๑๙	๑๘๓	๔๙,๓๙๕.๒	๙๐๙,๖๒๑.๕	๕๐,๐๙๘.๓	๑๐๔,๑๕๗.๖	๑,๑๑๓,๒๖๒.๖	๓๕๔,๐๖๓.๑	๖๙๗,๑๓๘.๓	๔๕,๕๐๐.๔	๑๖,๕๖๐.๘
๒๕๒๐	๑๙๔	๖๐,๒๒๗.๘	๙๘๒,๗๕๐.๒	๖๑,๘๖๗.๗	๗๕,๕๗๕.๔	๑,๑๘๐,๔๒๑.๑	๓๓๖,๐๑๕.๑	๘๔๙,๐๒๕.๒	๕๐,๔๕๖.๔	๕๔,๙๓๔.๔
๒๕๒๑	๑๙๔	๖๕,๕๕๒.๓	๑,๑๖๘,๖๐๑.๖	๗๕,๙๗๔.๔	๗๖,๕๖๐.๕	๑,๓๘๖,๕๗๘.๘	๓๘๔,๓๖๔.๒	๙๙๘,๕๐๘.๓	๕๖,๒๓๒.๑	๑๐,๔๗๔.๒

๑. ตัวเลขประมาณ

ที่มา - กองควบคุมบัญชีธุรกิจ กรมการค้า กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ ๘

งบดุลเปรียบเทียบ ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ของโรงรับจำนำเอกชน

(พันบาท)

ปีเปรียบเทียบ	จำนวนโรงรับจำนำของเอกชน	เงินสด	ทรัพย์สินจำนำ	เครื่องใช้และเครื่องตกแต่ง	ทรัพย์สินอื่นๆ	รวมสินทรัพย์หรือหนี้สิน	ทุนและส่วนของผู้ถือหุ้น	เจ้าหนี้และเงินยืม	กำไรสะสม	หนี้สินอื่นๆ
๒๕๑๗-๒๕๑๘	๑๕	๖,๐๐๙.๕	๑๖,๖๓๘.๓	๑๔,๗๖๗.๕	๓๓,๖๑๔.๖	๗๑,๐๒๙.๘	๑๗,๐๒๓.๒	๓๘,๗๐๙.๙	๗,๒๘๗.๒	๘,๐๐๙.๕
๒๕๑๘-๒๕๑๙	๑๑	๒,๖๕๒.๗	๗๗,๐๔๘.๓	๖๖๗.๕	๒๐,๗๕๙.๙	๑๐๑,๑๒๘.๕	๔๑,๙๐๖.๓	๘๓,๐๒๕.๗	๗,๔๘๔.๗	(๓๑,๒๘๘.๓)
๒๕๑๙-๒๕๒๐	๑๑	๑๐,๘๓๒.๖	๗๓,๑๒๘.๗	๑๑,๗๖๙.๕	(๒๘,๕๗๒.๒)	๖๗,๑๕๘.๕	(๑๘,๐๔๘.๐)	๔๑,๘๘๖.๙	๔,๙๕๖.๐	๓๘,๓๗๓.๖
๒๕๒๐-๒๕๒๑	-	๕,๓๑๔.๕	๑๘๕,๘๕๑.๕	๑๔,๑๐๖.๗	๘๘๕.๑	๒๐๖,๑๕๗.๗	๔๘,๓๔๙.๑	๑๙๖,๔๘๓.๑	๕,๗๘๕.๗	(๔๔,๔๖๐.๒)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔

โรงรับจำนำเอกชน

งบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินทุน

ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

(พันบาท)

	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
แหล่งที่มาของเงินทุน				
ทุนและส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น	๑๗,๐๒๓.๒	๔๑,๙๐๖.๓		๔๘,๓๔๙.๑
เจ้าหนี้และเงินยืมเพิ่มขึ้น	๓๘,๗๐๙.๙	๘๓,๐๒๕.๗	๔๑,๘๘๖.๙	๑๙๖,๔๘๓.๑
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	๗,๒๘๗.๒	๗,๔๘๔.๗	๔,๙๔๖.๐	๕,๗๘๕.๗
หนี้สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๘,๐๐๙.๕		๓๘,๓๗๓.๖	
ทรัพย์สินอื่น ๆ ลดลง			๒๘,๕๗๒.๒	
รวม	๗๑,๐๒๙.๘	๑๓๒,๔๑๖.๗	๑๑๓,๗๗๘.๗	๒๕๐,๖๑๗.๙
การใช้ไปของเงินทุน				
เงินสดเพิ่มขึ้น	๖,๐๐๙.๕	๒,๖๕๒.๗	๑๐,๘๓๒.๖	๕,๓๑๔.๕
ทรัพย์สินจำนำเพิ่มขึ้น	๑๖,๖๓๘.๓	๗๗,๐๔๘.๓	๗๓,๑๒๘.๗	๑๘๕,๘๕๑.๔
เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งเพิ่มขึ้น	๑๔,๗๖๗.๔	๖๖๗.๕	๑๑,๗๖๙.๔	๑๔,๑๐๖.๗
ทรัพย์สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๓๓,๖๑๔.๖	๒๐,๗๕๙.๙		๘๘๕.๑
ทุนและส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง			๑๘,๐๔๘.๐	
หนี้สินอื่น ๆ ลดลง		๓๑,๒๘๘.๓		๔๔,๕๖๐.๒
รวม	๗๑,๐๒๙.๘	๑๓๒,๔๑๖.๗	๑๑๓,๗๗๘.๗	๒๕๐,๖๑๗.๙

โรงรับจำนำเอกชนโดยทั่วไปมีแหล่งเงินทุนมาจากการกู้ยืม ดังที่ได้แสดงในตารางที่ ๔ ใน
ปี ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘, ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙, ๒๕๑๙ - ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๐ - ๒๕๒๑ มีการกู้ยืมเงินเพิ่มขึ้น .
๓๘,๗๐๙,๙๐๐.๐๐ บาท, ๘๓,๐๒๕,๗๐๐.๐๐ บาท, ๔๑,๘๘๖,๙๐๐.๐๐ บาท และ ๑๙๖,๔๘๓,๑๐๐.๐๐

บาท ตามลำดับ หรือประมาณ ๔๔.๕๐ % , ๖๒.๗๐ % , ๓๖.๘๑ % และ ๗๔.๕๐ % ของแหล่งที่มาของเงินทุนรวมในแต่ละปี และแหล่งเงินทุนที่โรงรับจำนำเอกชนทามาได้รองจากการกู้ยืม คือ เงินทุนจากทุนและส่วนของผู้ถือหุ้น แหล่งเงินทุนลำดับต่อมาคือกำไรสุทธิซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนภายในของกิจการเอง นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตคือ ในปี ๒๕๒๑ ได้จัดหาเงินทุนเพิ่มมากถึง ๒๕๐,๖๑๗,๕๐๐.- บาท เพื่อบริการแก่ประชาชนแม้ว่าจำนวนโรงรับจำนำเอกชนในปี ๒๕๒๑ มิได้เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๒๐ เลย โดยเงินทุนที่โรงรับจำนำเอกชนได้มาเพิ่มนี้จะใช้ลงทุนในทรัพย์รับจำนำเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้จ่ายของเงินทุนซึ่งคิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้นในปี ๒๕๒๑ ได้ดังนี้

เงินสด	๒.๑๒
ทรัพย์จำนำ	๗๔.๑๖
เครื่องใช้และเครื่องตกแต่ง	๕.๖๓
ทรัพย์สินอื่น ๆ	๐.๓๕
หนี้สินอื่น ๆ	<u>๑๗.๗๔</u>
รวม	<u>๑๐๐.๐๐</u>

โรงรับจำนำทุกประเภท^๑

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ข้อมูลที่จะกล่าวในที่นี้เป็นข้อมูลซึ่งประกอบด้วยข้อมูลจาก สถานธนาณูเคราะห์, สถานธนาณูบาลกรุงเทพฯ, สถานธนาณูบาลในต่างจังหวัด และ โรงรับจำนำเอกชน โดยไม่รวมข้อมูลของโรงรับจำนำเอกชนอีกหนึ่งโรงที่จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ ๑๐

งบดุลวันสิ้นเดือนกันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ของโรงรับจำนำทุกประเภท

(พันบาท)

ปี	จำนวน โรงรับจำนำ	เงินสด	ทรัพย์สินจำนำ	อาคาร และ เครื่องใช้	ทรัพย์สินอื่น	รวมทรัพย์สิน หรือหนี้สิน	เจ้าหนี้ และ เงินยืม	หนี้สินอื่น	เงินทุน	กำไรสะสม
๒๕๑๗	๒๓๕	๑๐๔,๔๒๓.๙	๑,๑๔๗,๑๔๙.๒	๕๔,๔๔๕.๘	๖๕,๕๑๐.๐	๑,๓๖๘,๕๒๘.๙	๗๑๐,๑๗๓.๗	๖๔,๖๖๒.๐	๔๓๖,๐๓๖.๙	๑๕๗,๖๕๖.๓
๒๕๑๘	๒๕๑	๑๐๗,๕๖๐.๖	๑,๒๒๒,๙๔๗.๕	๗๑,๔๕๗.๗	๑๐๔,๗๗๙.๔	๑,๕๐๖,๗๔๕.๓	๗๗๖,๐๓๘.๕	๖๖,๒๙๙.๑	๔๗๑,๖๖๙.๐	๑๙๒,๗๓๘.๖
๒๕๑๙	๒๗๐	๑๕๒,๔๕๙.๖	๑,๓๒๔,๐๘๙.๙	๗๕,๘๕๕.๕	๑๒๖,๔๒๗.๓	๑,๖๗๘,๘๑๒.๓	๘๖๘,๙๕๒.๐	๔๑,๖๑๓.๙	๕๕๐,๑๑๓.๕	๒๒๕,๑๕๒.๙
๒๕๒๐	๒๙๓	๑๗๔,๗๘๙.๔	๑,๔๒๖,๓๗๘.๓	๙๕,๖๑๕.๗	๑๐๐,๘๖๑.๗	๑,๗๙๗,๖๕๕.๑	๙๑๖,๗๓๘.๓	๘๗,๕๗๘.๕	๕๕๖,๒๙๑.๕	๒๔๗,๑๙๘.๐
๒๕๒๑	๓๐๒	๑๖๒,๙๒๘.๘	๑,๖๘๕,๒๒๐.๕	๑๑๓,๓๑๙.๑	๑๐๘,๐๒๘.๒	๒,๐๖๙,๕๘๖.๕	๑,๑๔๔,๐๙๓.๗	๘๘,๕๗๐.๘	๖๐๕,๐๗๕.๖	๒๗๑,๗๕๖.๕

ที่มา - ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๑

งบดุลเปรียบเทียบ ณ ๓๐ กันยายน ของโรงรับจำนำทุกประเภท

(พันบาท)

ปีเปรียบเทียบ	จำนวน โรงรับจำนำ	เงินสด	ทรัพย์สินจำนำ	อาคาร และ เครื่องใช้	ทรัพย์สินอื่น ๆ	รวมทรัพย์สิน หรือหนี้สิน	เจ้าหนี้ และเงินยืม	หนี้สินอื่น ๆ	เงินทุน	กำไรสะสม
๒๕๑๗-๒๕๑๘	๑๖	๖,๑๓๖.๗	๗๕,๗๙๘.๓	๑๗,๐๑๑.๙	๓๙,๒๖๙.๕	๑๓๘,๒๑๖.๓	๖๕,๘๖๔.๘	๑,๖๓๗.๑	๓๕,๖๓๒.๑	๓๕,๐๘๒.๓
๒๕๑๘-๒๕๑๙	๑๙	๔๔,๘๙๙.๐	๑๐๑,๑๔๒.๔	๔,๓๙๗.๘	๒๑,๖๔๗.๙	๑๗๒,๐๘๗.๑	๙๒,๙๑๓.๕	(๒๑,๖๘๕.๒)	๖๘,๔๔๔.๕	๓๒,๔๑๔.๓
๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๓	๒๒,๓๒๙.๘	๑๐๒,๒๘๘.๔	๑๙,๗๖๐.๒	(๒๕,๕๖๕.๖)	๑๑๘,๘๐๒.๘	๔๗,๗๘๖.๓	๔๒,๘๐๓.๕	๖,๑๗๗.๙	๒๒,๐๔๕.๑
๒๕๒๐-๒๕๒๑	๙	(๑๑,๘๖๐.๖)	๒๕๘,๘๔๒.๑	๑๗,๗๐๓.๔	๗,๑๖๖.๕	๒๗๑,๘๑๕.๔	๒๒๗,๓๕๕.๔	(๓๘,๘๔๖.๖)	๕๘,๗๘๔.๒	๒๔,๕๕๘.๔

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๒

โรงรับจำนำทุกประเภท

งบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินทุน

ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

(พันบาท)

	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
แหล่งที่มาของเงินทุน				
เจ้าหนี้และเงินยืมเพิ่มขึ้น	๖๕,๘๖๔.๘	๙๒,๙๑๓.๕	๔๗,๗๘๖.๓	๒๒๗,๓๕๕.๔
หนี้สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๑,๖๓๗.๑		๔๒,๘๐๓.๕	
เงินทุนเพิ่มขึ้น	๓๕,๖๓๒.๑	๖๘,๔๔๔.๕	๖๖,๑๗๗.๙	๕๘,๗๘๔.๒
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	๓๕,๐๘๒.๓	๓๒,๔๑๔.๓	๒๒,๐๔๕.๑	๒๔,๕๕๘.๘
เงินสดลดลง				๑๑,๘๖๐.๖
ทรัพย์สินอื่น ๆ ลดลง			๒๕,๕๖๕.๖	
รวม	<u>๑๓๘,๒๑๖.๓</u>	<u>๑๙๓,๗๗๒.๓</u>	<u>๑๕๕,๓๗๘.๔</u>	<u>๓๒๒,๕๕๘.๖</u>
การใช้ไปของเงินทุน				
เงินสดเพิ่มขึ้น	๖,๑๓๖.๗	๔๔,๘๙๙.๐	๒๒,๓๒๙.๘	
ทรัพย์สินจำนำเพิ่มขึ้น	๗๕,๗๙๘.๓	๑๐๑,๑๕๒.๔	๑๐๒,๒๘๘.๔	๒๕๘,๘๔๒.๑
อาคารและเครื่องใช้เพิ่มขึ้น	๑๗,๐๑๑.๙	๔,๓๙๗.๘	๑๙,๗๖๐.๒	๑๗,๗๐๓.๔
ทรัพย์สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๓๙,๒๖๙.๔	๒๑,๖๔๗.๙		๗,๑๖๖.๕
หนี้สินอื่น ๆ ลดลง		๒๑,๖๔๕.๒		๓๙,๘๔๖.๖
รวม	<u>๑๓๘,๒๑๖.๓</u>	<u>๑๙๓,๗๗๒.๓</u>	<u>๑๕๕,๓๗๘.๔</u>	<u>๓๒๒,๕๕๘.๖</u>

จากตารางที่ ๑๒ ซึ่งประกอบด้วยสถานธนาถุเคราะห์ สถานธนาถุนาบาลกรุงเทพฯ สถานธนาถุนาบาลในต่างจังหวัดและโรงรับจำนำเอกชน จะชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากิจการรับจำนำไม่ว่าจะเป็นของราชการหรือของเอกชนแหล่งเงินทุนจะเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาวซึ่งประกอบด้วยเจ้าหนี้และเงิน

ยืม เงินทุนและกำไรสะสมเป็นส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี ๒๕๒๑ กิจการรับจํานําทุกประเภทได้เพิ่มการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมาก โดยเพิ่มเงินทุนถึง ๓๒๒,๕๕๘,๖๐๐.๐๐ บาท เพื่อนําไปลงทุนในทรัพย์สินรับจํานํา ๒๕๘,๘๕๒,๑๐๐.๐๐ บาท และนําไปลงทุนในสินทรัพย์อื่น ๆ และอาคาร ๒๔,๘๖๘,๕๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๒๕ และ ๗.๗๑ ของการใช้เงินทุนที่เพิ่มขึ้นในปี ๒๕๒๑ ตามลำดับ แม้ว่าจะมีจำนวนโรงรับจํานําเพิ่มขึ้นเพียง ๔ แห่งเท่านั้น

๒. เงินทุนหมายถึงเงินทุนหมุนเวียน

สถานธนานุเคราะห์

ในการทำงานแสดงการเปลี่ยนแปลงของเงินทุนหมุนเวียนนั้น เนื่องจากข้อมูลของงบดุลมีรายละเอียดไม่เพียงพอ เพื่อสะดวกในการจัดทำงบจึงตั้งข้อสมมติดังต่อไปนี้

- เงินสดและเงินฝากธนาคารเป็นสินทรัพย์เดินสะพัด
- ทรัพย์สินจํานําเป็นสินทรัพย์เดินสะพัด
- ทรัพย์สินอื่นเป็นสินทรัพย์เดินสะพัด เนื่องจากว่าส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเงินมัดจำ

เงินทดรองจ่ายในการดำเนินคดี ดอกเบี้ยรับจํานําคงเหลือ วัสดุสำนักงานคงเหลือ ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า หลักทรัพย์ค้ำประกันตัวพนักงาน ซึ่งทางสถานธนานุเคราะห์ถือเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน ส่วนรายการรอการตัดบัญชีจะมีเพียง ๑๐.๘๔ % ของทรัพย์สินอื่น ๆ โดยคิดจากงบดุล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๒ ดังนี้

เงินมัดจำ		๒๐,๖๐๐.๐๐ บาท
เงินทดรองจ่ายในการดำเนินคดี		๑๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท
ดอกเบี้ยรับจํานําค้างรับ		๓,๕๐๖,๑๘๖.๐๐ บาท
วัสดุสำนักงานคงเหลือ		๒๗,๗๗๑.๘๒ บาท
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า		๑๒,๕๙๐.๘๓ บาท
ทรัพย์สินรับจํานําขาดบัญชี	๒,๕๕๑,๒๐๐.๐๐	
หัก สำรองเพื่อสูญ	<u>๕๓๕,๓๗๘.๕๔</u>	๒,๐๕๕,๘๒๑.๔๖ บาท
หลักทรัพย์ค้ำประกันตัวพนักงาน		<u>๖,๑๘๒,๕๐๐.๐๐ บาท</u>
รวม		<u>๑๑,๘๐๕,๓๘๐.๒๑ บาท</u>

รายจ่ายรายการตัดบัญชี

สิทธิในสัญญาเช่า (หักตัดบัญชีแล้ว)	๕๘๐,๗๗๗.๗๘ บาท
ค่าทำเชิอน (หักตัดบัญชีแล้ว)	๕๓,๖๐๔.๑๗ บาท
ค่าปรับปรุงอาคาร (หักตัดบัญชีแล้ว)	<u>๖๑๑,๒๑๘.๖๗ บาท</u>
รวม	<u>๑,๒๓๕,๖๐๑.๖๒ บาท</u>

- ทรัพย์สินถาวรเป็นสินทรัพย์ประจำ
- หนี้สินอื่นเป็นหนี้สินเดินสะพัด เนื่องจากประกอบด้วย เงินประกัน ค่าใช้จ่าย ค้างจ่าย เงินรอนำส่ง เงินรับฝาก เป็นส่วนใหญ่
- เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคารออมสินเป็นหนี้สินระยะยาว เพราะว่าการกู้เงินจากธนาคารออมสินของสถานธนานุเคราะห์จะมีกำหนดเวลาในการผ่อนชำระยาว
- เงินกู้จากกระทรวงการคลังเป็นหนี้สินระยะยาว
- เงินสะสมพนักงานเป็นหนี้สินระยะยาว
- เงินทุนเป็นส่วนของทุน
- กำไรสะสมเป็นส่วนของทุน

ตารางที่ ๑๓

สถานธนานุเคราะห์

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของทุนหมุนเวียน

ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

(พันบาท)

๒๕๑๗-๒๕๑๘   ๒๕๑๘-๒๕๑๙   ๒๕๑๙-๒๕๒๐   ๒๕๒๐-๒๕๒๑

แหล่งที่มาของเงินทุนหมุนเวียน

เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคาร ๒๘,๐๑๑.๓

ออมสินเพิ่มขึ้น

เงินสะสมพนักงานเพิ่มขึ้น ๑๖๓.๗ ๑๕๙.๑ ๒๘๐.๐

กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	๔,๘๒๔.๔	๘,๗๓๒.๔	๔,๓๖๖.๕	๑๐,๕๑๕.๑
เงินกู้จากกระทรวงการคลังเพิ่มขึ้น		๓,๕๖๕.๐		
ทรัพย์สินถาวรลดลง	<u>๗๑.๘</u>	<u>๑๖๑.๑</u>		
รวม	<u>๑๐,๐๖๐.๕</u>	<u>๑๒,๓๕๘.๐</u>	<u>๔,๕๒๕.๖</u>	<u>๓๘,๘๐๖.๕</u>
การใช้ไปของเงินทุนหมุนเวียน				
ทรัพย์สินถาวรเพิ่มขึ้น			๖๔๓.๖	๓,๐๘๓.๒
เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคาร	๘,๑๐๒.๗	๗,๖๒๖.๗	๔๒๑.๓	
ออมสินลดลง				
เงินสะสมพนักงานลดลง		๖๒๙.๘		
เงินกู้จากกระทรวงการคลังลดลง			<u>๑,๙๕๐.๐</u>	<u>๑,๙๕๐.๐</u>
รวม	<u>๘,๑๐๒.๗</u>	<u>๘,๒๕๖.๕</u>	<u>๓,๐๑๔.๙</u>	<u>๕,๐๓๖.๒</u>
เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น	<u>๑,๙๕๗.๗</u>	<u>๔,๑๐๒.๕</u>	<u>๖,๕๑๐.๗</u>	<u>๓๓,๗๗๐.๒</u>

ตารางที่ ๑๔

สถานธนาุเคราะห์

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของส่วนประกอบของเงินทุนหมุนเวียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร

(พันบาท)

	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
เงินทุนหมุนเวียนเพิ่ม				
เงินสดและเงินฝากธนาคารเพิ่ม	๒๓๓.๘	๒,๖๕๓.๓	๒๒๙.๒	
ทรัพย์สินจำนำเพิ่ม	๑,๕๓๙.๒	๒,๒๙๗.๕	๖,๘๔๗.๔	๓๒,๓๗๙.๕
ทรัพย์สินอื่น ๆ เพิ่ม	<u>๒๖๙.๑</u>	<u>๓๕๕.๐</u>		<u>๘,๗๒๐.๒</u>
รวม	<u>๒,๐๔๒.๑</u>	<u>๕,๓๐๕.๘</u>	<u>๗,๐๗๖.๖</u>	<u>๔๑,๐๙๙.๗</u>

เงินทุนหมุนเวียนลด

เงินสดและเงินฝากธนาคารลด				๑,๙๑๙.๗
ทรัพย์สินอื่น ๆ ลด			๗๖.๖	
หนี้สินอื่น ๆ เพิ่ม	<u>๘๔.๔</u>	<u>๑,๒๐๓.๓</u>	<u>๔๘๙.๓</u>	<u>๕,๕๐๖.๘</u>
รวม	<u>๘๔.๔</u>	<u>๑,๒๐๓.๓</u>	<u>๕๖๕.๙</u>	<u>๗,๓๒๖.๕</u>
เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นสุทธิ	<u>๑,๙๕๗.๗</u>	<u>๔,๑๐๒.๕</u>	<u>๖,๕๑๐.๗</u>	<u>๓๓,๗๗๓.๒</u>

จะเห็นได้ว่า ในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ แหล่งที่มาของเงินทุนหมุนเวียนที่สำคัญมาจากการดำเนินงาน (กำไรสุทธิ) นอกจากนี้ในปี ๒๕๒๐ ยังได้จากการเบิกเงินบัญชีจากธนาคารออมสิน สถานธนาคราะห์ใช้เงินทุนหมุนเวียนไปในการชำระเงินเบิกเกินบัญชีแก่ธนาคารออมสินในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙ และ ๒๕๒๐ โดยในปี ๒๕๒๐ ได้นำเงินทุนหมุนเวียนบางส่วนไปใช้คืนเงินกู้จากกระทรวงการคลัง ส่วนในปี ๒๕๒๑ การใช้เงินทุนหมุนเวียนของสถานธนาคราะห์ได้ไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวรถึง ๓,๐๘๓,๒๐๐.๐๐ บาท อย่างไรก็ตามในรอบปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ แหล่งที่มาของเงินทุนหมุนเวียนมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นทุกปี การที่สถานธนาคราะห์มีเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นอาจจะเนื่องมาจากได้พิจารณาแล้วว่าเงินทุนหมุนเวียนที่มีอยู่เดิมไม่เพียงพอ โดยอาจจะพิจารณาการเคลื่อนไหวของส่วนประกอบเงินทุนหมุนเวียนจากตารางที่ ๑๔ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการสะสมเงินทุนหมุนเวียนในรูปของทรัพย์สินรับจํานําเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังเพิ่มเงินสดและเงินฝากธนาคารในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙ และ ๒๕๒๐ จนกระทั่งในปี ๒๕๒๑ สถานธนาคราะห์อาจจะเห็นว่ามีเงินสดและเงินฝากธนาคารมากเกินไปจนความต้องการก็ได้จึงลดประมาณลง ๑,๙๑๙,๗๐๐.๐๐ บาท ในขณะที่สถานธนาคราะห์ได้ลดเงินทุนหมุนเวียนในรูปการใช้เครดิตหนี้สินอื่น ๆ อย่างไรก็ตามปรากฏว่า เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นสุทธิในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ จำนวน ๑,๙๕๗,๗๐๐.๐๐ บาท, ๔,๑๐๒,๕๐๐.๐๐ บาท, ๖,๕๑๐,๗๐๐.๐๐ บาท และ ๓๓,๗๗๓,๒๐๐.๐๐ บาท ซึ่งเงินทุนหมุนเวียนส่วนที่เพิ่มขึ้นนี้สถานธนาคราะห์ได้นำไปสมทบกับเงินทุนหมุนเวียนเดิมที่ได้รับในระหว่างปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ จำนวน ๑๐,๐๖๐,๔๐๐.๐๐ บาท ๑๒,๕๓๙,๐๐๐.๐๐ บาท, ๙,๕๒๕,๖๐๐.๐๐ บาท และ ๓๙,๙๐๖,๔๐๐.๐๐ บาท โดยเอาไปใช้คืนเงินกู้ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

โรงรับจำนำเอกชน

การพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของเงินทุนหมุนเวียนจำเป็นที่จะต้องทราบถึงประเภทของสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของ ในการตั้งข้อสมมติโดยใช้หลักเกณฑ์ว่าแนวโน้มของประเภทสินทรัพย์ และหนี้สินของโรงรับจำนำเอกชนแต่ละแห่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะขอยกตัวอย่างของงบดุล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๑ ของโรงรับจำนำเอกชน ๓ แห่ง เพื่อนำมาหาอัตราส่วนร้อยละในการพิจารณาประเภทของสินทรัพย์และหนี้สินของโรงรับจำนำเอกชน ดังนี้

ตารางที่ ๑๕

ประเภทของสินทรัพย์และหนี้สินของโรงรับจำนำเอกชน

(หน่วย:บาท)

โรงรับจำนำเอกชน	ก	ข	ค
สินทรัพย์ระยะสั้น	๑๕,๓๒๐,๒๖๙.๖๔	๒๙,๐๕๘,๔๕๙.๐๖	๒๒,๔๙๓,๗๗๘.๐๕
สินทรัพย์ประจำ	๖๔,๓๙๐.๕๓	๑,๘๙๔,๗๘๑.๙๐	๓๐๐.๐๐
รวมสินทรัพย์ทั้งหมด	๑๕,๓๘๔,๖๖๐.๑๗	๓๐,๙๕๓,๒๔๐.๙๖	๒๒,๔๙๔,๐๗๘.๐๕
ร้อยละของสินทรัพย์ระยะสั้นต่อสินทรัพย์ทั้งหมด	๙๙.๕๘	๙๓.๘๘	๑๐๐.๐๐
ร้อยละของสินทรัพย์ประจำต่อสินทรัพย์ทั้งหมด	๐.๔๒	๖.๑๒	-
หนี้สินระยะสั้น	๙๔,๘๑๐.๐๑	๒๖,๗๕๑,๘๙๕.๒๗	๒๐,๐๐๐,๒๐๒.๘๕
หนี้สินระยะยาว	๘,๒๐๐,๐๐๐.๐๐	-	-
รวมหนี้สินทั้งหมด	๘,๒๙๔,๘๑๐.๐๑	๒๖,๗๕๑,๘๙๕.๒๗	๒๐,๐๐๐,๒๐๒.๘๕
ร้อยละของหนี้สินระยะสั้นต่อหนี้สินทั้งหมด	๑.๑๔	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
ร้อยละของหนี้สินระยะยาวต่อหนี้สินทั้งหมด	๙๘.๘๖	-	-

จากตารางที่ ๑๕ จะเห็นได้ว่าสินทรัพย์ส่วนใหญ่ของโรงรับจำนำเอกชนจะเป็นสินทรัพย์เดินสะพัด ซึ่งคิดโดยเฉลี่ย แล้วเป็นร้อยละ ๙๗.๘ ของสินทรัพย์ทั้งหมด และมีสินทรัพย์ประจำเพียงร้อยละ ๒.๒ ของสินทรัพย์ทั้งหมด ส่วนหนี้สินระยะสั้นจะขึ้นอยู่กับกิจการแต่ละแห่งว่าจะกู้ยืมเงินจากแหล่งใดซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคารโดยจะถือเป็นเงินทุนระยะสั้น ซึ่งตัวเลขดังกล่าวจะนำมา

ตั้งเป็นข้อสมมติในการพิจารณา เงินทุนหมุนเวียนดังนี้

- เงินลด เป็นสินทรัพย์ระยะสั้น
- ทรัพย์สินจำนำ เป็นสินทรัพย์ระยะสั้น
- ทรัพย์สินอื่น ๆ เป็นสินทรัพย์ระยะสั้น เนื่องจากการใช้ข้อมูลที่ได้มาจากรายละเอียดข้างต้น

หาอัตราร้อยละโดยเฉลี่ยของสินทรัพย์ระยะยาวของโรงรับจำนำเอกชนว่ามีเพียง ๒.๒ / ซึ่งจากการคิดอัตราส่วนร้อยละของเครื่องใช้และเครื่องตกแต่งในปี ๒๕๑๗, ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ จากตารางที่ ๗ แล้วมีถึง ๓.๖๘ %, ๔.๘๘ %, ๔.๕ % ๕.๒๔ % และ ๕.๔๘ % ของสินทรัพย์ทั้งหมดตามลำดับ

- เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งเป็นสินทรัพย์ระยะยาว
- เจ้าหนี้และเงินยืมเป็นหนี้สินระยะสั้น เนื่องจากกิจการรับจำนำหนี้สินประเภทนี้จะเงินเบิกเกินบัญชี

จะเงินเบิกเกินบัญชี

- หนี้สินอื่น ๆ เป็นหนี้สินระยะสั้น เนื่องจากส่วนใหญ่จะเป็นรายจ่ายค้างจ่าย เช่น

ภาษีการค้าค้างจ่าย, ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย เป็นต้น

- ทุนและส่วนของผู้ถือหุ้น
- กำไรสะสมเป็นส่วนของผู้เจ้าของ

ตารางที่ ๑๖

โรงรับจำนำเอกชน

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของทุนหมุนเวียน

ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

(พันบาท)

	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
แหล่งที่มาของเงินทุนหมุนเวียน				
ทุนและส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น	๑๗,๐๒๓.๒	๔๑,๙๐๖.๓		๔๘,๓๔๙.๑
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	<u>๗,๒๘๗.๒</u>	<u>๗,๔๘๔.๗</u>	<u>๔,๙๔๖.๐</u>	<u>๕,๗๘๕.๗</u>

รวม	<u>๒๔,๓๑๐.๔</u>	<u>๔๙,๓๙๑.๐</u>	<u>๔,๙๔๖.๐</u>	<u>๔๔,๑๓๕.๘</u>
แหล่งที่ใช้ไปของเงินทุนหมุนเวียน				
เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งเพิ่มขึ้น	๑๔,๗๖๗.๔	๖๖๗.๕	๑๑,๗๖๙.๔	๑๔,๑๐๖.๗
ทุนและส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง	_____	_____	๑๘,๐๔๘.๐	_____
รวม	<u>๑๔,๗๖๗.๔</u>	<u>๖๖๗.๕</u>	<u>๒๙,๘๑๗.๔</u>	<u>๑๔,๑๐๖.๗</u>
เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น (ลดลง)	<u>๙,๕๔๓.๐</u>	<u>๔๘,๗๒๓.๕</u>	<u>(๒๔,๘๗๑.๔)</u>	<u>๔๐,๐๒๘.๑</u>

ตารางที่ ๑๗

โรงรับจำนำเอกชน

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของส่วนประกอบของเงินทุนหมุนเวียน

ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

(พันบาท)

	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
เงินทุนหมุนเวียนเพิ่ม				
เงินสดเพิ่ม	๖,๐๐๙.๕	๒,๖๕๒.๗	๑๐,๘๓๒.๖	๕,๓๑๕.๕
ทรัพย์สินจำนำเพิ่ม	๑๖,๖๓๘.๓	๗๗,๐๔๘.๓	๗๓,๑๒๘.๗	๑๘๕,๘๕๑.๔
ทรัพย์สินอื่น ๆ เพิ่ม	๓๓,๖๑๕.๖	๒๐,๗๕๙.๙	_____	๘๘๕.๑
หนี้สินอื่น ๆ ลด	_____	๓๑,๒๘๘.๓	_____	<u>๔๔,๔๖๐.๒</u>
รวม	<u>๕๖,๒๖๓.๔</u>	<u>๑๓๑,๗๔๙.๒</u>	<u>๘๓,๙๖๑.๓</u>	<u>๒๓๖,๕๑๑.๒</u>
เงินทุนหมุนเวียนลด				
เจ้าหนี้และเงินยืมเพิ่ม	๓๘,๗๐๙.๙	๘๓,๐๒๕.๗	๔๑,๘๘๖.๙	๑๙๖,๔๘๓.๑
หนี้สินอื่น ๆ เพิ่ม	๘,๐๐๙.๕	_____	๓๘,๓๗๓.๖	_____
ทรัพย์สินอื่น ๆ ลด	_____	_____	<u>๒๘,๕๗๒.๒</u>	_____
รวม	<u>๔๖,๗๑๙.๔</u>	<u>๘๓,๐๒๕.๗</u>	<u>๑๐๘,๘๔๒.๗</u>	<u>๑๙๖,๔๘๓.๑</u>

เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น(ลดลง)สุทธิ ๘,๕๔๓.๐   ๔๘,๗๒๓.๕   (๒๔,๘๗๑.๔)   ๔๐,๐๒๘.๑

จากการพิจารณาตารางที่ ๑๖ และตารางที่ ๑๗ จะเห็นได้ว่าภายใต้ข้อสมมติในการแบ่งประเภทของสินทรัพย์และหนี้สิน ในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙ และ ๒๕๒๑ เงินทุนหมุนเวียนมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยมีแหล่งที่มาของเงินทุนมาจากส่วนของเจ้าของเป็นส่วนใหญ่และมีบางส่วนมาจากผลการดำเนินงาน (กำไรสุทธิ) และการใช้เงินทุนหมุนเวียนจะลงทุนในเครื่องใช้และเครื่องตกแต่ง สำหรับในปี ๒๕๒๐ เงินทุนหมุนเวียนลดลงเนื่องจากไม่มีการเพิ่มขึ้นของเงินทุนหมุนเวียนในส่วนของเจ้าของ มีแหล่งเงินทุนเพียงแหล่งเดียวคือจากผลการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังนำเงินทุนหมุนเวียนไปลดทุนและส่วนของเจ้าของถึง ๑๘,๐๔๘,๐๐๐.๐๐ บาท และลงทุนในเครื่องใช้และเครื่องตกแต่ง ๑๑,๗๖๘,๔๐๐.๐๐ บาท การที่โรงรับจำนำเอกชนกระทำเช่นนี้เพราะอาจจะเห็นว่าเงินทุนหมุนเวียนมีอยู่เพียงพอแล้วจึงได้ลดเงินทุนหมุนเวียนลง ซึ่งการลดเงินทุนหมุนเวียนในปีนี้เป็นผลทำให้ในปี ๒๕๒๑ ต้องเพิ่มส่วนของเจ้าของถึง ๔๘,๓๔๘,๑๐๐.๐๐ บาท

เงินทุนหมุนเวียนของโรงรับจำนำเอกชนจะสะสมอยู่ในรูปของทรัพย์สินจำนำ เป็นส่วนใหญ่ดังนี้

ปี ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘ ทรัพย์สินจำนำเพิ่ม	๑๖,๖๓๘,๓๐๐.๐๐	บาท
ปี ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙ ทรัพย์สินจำนำเพิ่ม	๗๗,๐๔๘,๓๐๐.๐๐	บาท
ปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๐ ทรัพย์สินจำนำเพิ่ม	๗๓,๑๒๘,๗๐๐.๐๐	บาท
ปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๑ ทรัพย์สินจำนำเพิ่ม	๑๘๕,๘๕๑,๔๐๐.๐๐	บาท

การสะสมเงินทุนหมุนเวียนในรูปนี้ของโรงรับจำนำเอกชนเป็นการขยายการให้บริการแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เงินทุนหมุนเวียนบางส่วนของโรงรับจำนำเอกชนจะสะสมอยู่ในรูปของสินทรัพย์อื่น ๆ, เงินสด และ ใช้นี้สินรายย่อย เช่น รายจ่ายค้ำจ่าย เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันโรงรับจำนำเอกชนได้ใช้สินเชื่อในรูปของเจ้าหนี้และเงินยืม ซึ่งปรากฏว่าการดำเนินการเช่นนี้ทำให้เงินทุนหมุนเวียนในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙ และ ๒๕๒๑ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงิน ๘,๕๔๓,๐๐๐.๐๐ บาท, ๔๘,๗๒๓,๕๐๐.๐๐ บาท และ ๔๐,๐๒๘,๑๐๐.๐๐ บาท ตามลำดับ ส่วนในปี ๒๕๒๐ เงินทุนหมุนเวียนลดลง ๒๔,๘๗๑,๔๐๐.๐๐ บาท

โรงรับจำนำทุกประเภท

เมื่อได้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของเงินทุนหมุนเวียนรวมทั้งส่วนประกอบของเงินทุนหมุนเวียนของสถานธนาคุณเคราะห์และของโรงรับจำนำเอกชนแล้ว จะขอพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทั้งระบบของกิจการรับจำนำ โดยจะขอตั้งข้อสมมติเกี่ยวกับการแบ่งประเภทของสินทรัพย์และหนี้สินดังนี้

- เงินสดเป็นสินทรัพย์ระยะสั้น
- ทรัพย์สินจำนำเป็นสินทรัพย์ระยะสั้น
- ทรัพย์สินอื่นเป็นสินทรัพย์ระยะสั้น เพราะว่าส่วนใหญ่จะเป็นเงินทวงจ่าย

เงินจ่ายล่วงหน้า เป็นต้น

- อาคารและเครื่องใช้ เป็นสินทรัพย์ประจำ
- เจ้าหนี้และเงินยืมเป็นหนี้สินระยะสั้น เนื่องจากว่าโรงรับจำนำทุกประเภทประกอบด้วยโรงรับจำนำเอกชนประมาณ ๖๗% จึงใช้หลักเกณฑ์จากการพิจารณาเจ้าหนี้และเงินยืมของโรงรับจำนำเอกชนเป็นเกณฑ์

- หนี้สินอื่นเป็นหนี้สินระยะสั้น
- เงินทุนเป็นส่วนของผู้เจ้าของ
- กำไรสะสมเป็นส่วนของผู้เจ้าของ

ตารางที่ ๑๘

โรงรับจำนำทุกประเภท

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของทุนหมุนเวียน

ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

(พันบาท)

แหล่งที่มาของเงินทุนหมุนเวียน

	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
เงินทุนเพิ่มขึ้น	๓๕,๖๓๒.๑	๖๘,๔๔๔.๕	๖,๑๗๗.๙	๕๘,๗๘๔.๒
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	๓๕,๐๘๒.๓	๓๒,๔๑๔.๓	๒๒,๐๔๕.๑	๒๔,๕๕๘.๔

รวม	<u>๗๐,๗๑๔.๔</u>	<u>๑๐๐,๘๕๘.๘</u>	<u>๒๘,๒๒๓.๐</u>	<u>๘๓,๖๓๒.๖</u>
แหล่งที่ใช้ไปของเงินหมุนเวียน				
อาคารและเครื่องใช้เพิ่มขึ้น	<u>๑๗,๐๑๑.๙</u>	<u>๔,๓๙๗.๘</u>	<u>๑๙,๗๖๐.๒</u>	<u>๑๗,๗๐๓.๔</u>
เงินหมุนเวียนเพิ่มขึ้น	<u>๕๓,๗๐๒.๕</u>	<u>๙๖,๔๖๑.๐</u>	<u>๘,๔๖๒.๘</u>	<u>๖๕,๖๓๙.๒</u>

ตารางที่ ๑๙

โรงเรียนจ่านำทุกประเภท

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของส่วนประกอบของเงินหมุนเวียน

ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

(พันบาท)

	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
เงินหมุนเวียนเพิ่ม				
เงินสดเพิ่ม	๖,๑๓๖.๗	๔๔,๘๙๙.๐	๒๒,๓๒๙.๘	
ทรัพย์สินเพิ่ม	๗๕,๗๙๘.๓	๑๐๑,๑๕๒.๔	๑๐๒,๒๘๘.๔	๒๕๘,๘๔๒.๑
ทรัพย์สินอื่น ๆ เพิ่ม	๓๙,๒๖๙.๔	๒๑,๖๔๗.๙		๗,๑๖๖.๕
หนี้สินอื่น ๆ ลด		<u>๒๑,๖๘๕.๒</u>		<u>๓๘,๘๖๖.๖</u>
รวม	<u>๑๒๑,๒๐๔.๔</u>	<u>๑๖๗,๖๘๔.๕</u>	<u>๑๒๔,๖๑๘.๒</u>	<u>๓๐๔,๘๕๕.๒</u>
เงินหมุนเวียนลด				
เจ้าหนี้และเงินยืมเพิ่ม	๖๕,๘๖๔.๘	๙๒,๙๑๓.๕	๔๗,๗๙๖.๓	๒๒๗,๓๕๕.๔
หนี้สินอื่น ๆ เพิ่ม	๑,๖๓๗.๑		๔๒,๘๐๓.๕	
เงินสดลด				๑๑,๘๖๐.๖
ทรัพย์สินอื่น ๆ ลด			<u>๒๕,๕๖๕.๖</u>	
รวม	<u>๖๗,๕๐๑.๙</u>	<u>๙๒,๙๑๓.๕</u>	<u>๑๑๖,๑๕๕.๔</u>	<u>๒๓๙,๒๑๖.๐</u>
เงินหมุนเวียนเพิ่มขึ้นสุทธิ	<u>๕๓,๗๐๒.๕</u>	<u>๗๔,๗๗๑.๐</u>	<u>๘,๔๖๒.๘</u>	<u>๖๕,๖๓๙.๒</u>

ถ้าพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของทุนหมุนเวียนของกิจการรับจ่านำทั้งระบบ (ตารางที่ ๑๘) ภายใต้ข้อสมมติดังกล่าวข้างต้นแล้ว ที่มาของเงินทุนหมุนเวียนของกิจการรับจ่านำจะมาจากการดำเนินงานและส่วนของทุน นั่นคือ เงินทุนและกำไรสุทธิ เป็นจำนวนเงิน ๗๐,๓๑๔,๕๐๐.๐๐ บาท, ๑๐๐,๘๕๘,๘๐๐.๐๐ บาท, ๒๘,๒๘๓,๐๐๐.๐๐ บาทและ ๘๓,๓๕๒,๖๐๐.๐๐ บาท ในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ ตามลำดับ โดยเงินทุนหมุนเวียนที่ได้มานี้จะนำไปลงทุนในอาคารและเครื่องใช้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงิน ๑๗,๐๑๑,๘๐๐.๐๐ บาท, ๔,๓๘๗,๘๐๐.๐๐ บาท, ๑๙,๗๖๐,๒๐๐.๐๐ บาท และ ๑๗,๗๐๓,๕๐๐.๐๐ บาท ในรอบปีดังกล่าว อย่างไรก็ตามในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ เงินทุนหมุนเวียนของกิจการรับจ่านำได้เพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งถ้าพิจารณาจากตารางที่ ๑๙ จะเห็นได้ว่า กิจการรับจ่านำจะสะสมเงินทุนหมุนเวียนในรูปของทรัพย์สินจ่านำที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี จนในที่สุดในปี ๒๕๒๑ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๒๐ ถึง ๒๕๘,๘๕๒,๑๐๐.๐๐ บาท และบางส่วนอยู่ในรูปของเงินสด, ทรัพย์สินอื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า เป็นต้น และจะลดหนี้สินอื่น ๆ ด้วย ในขณะที่เดียวกันกิจการรับจ่านำจะลดเงินทุนหมุนเวียนในรูปการใช้สินเชื่อเป็นส่วนใหญ่ โดยในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ มีเจ้าหนี้และเงินยืมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงิน ๖๕,๘๖๔,๘๐๐.๐๐ บาท, ๙๒,๙๑๓,๕๐๐.๐๐ บาท, ๔๗,๗๘๖,๓๐๐.๐๐ บาท และ ๒๒๗,๓๕๕,๕๐๐.๐๐ บาท ตามลำดับ ซึ่งทำให้เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น ๕๓,๗๐๒,๕๐๐.๐๐ บาท, ๘๖,๕๖๑,๐๐๐.๐๐ บาท, ๘,๕๖๒,๘๐๐.๐๐ บาท และ ๖๕,๖๓๙,๒๐๐.๐๐ บาท ในรอบปีดังกล่าว

๓. เงินทุนหมายถึงเงินสด

สถานธนาณเคราะห์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๐

สถานธนาุเคราะห์
งบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินสด
ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

	(พันบาท)			
	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
แหล่งที่มาของเงินสด				
เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคาร				๒๘,๐๑๑.๓
ออมสิน เพิ่มขึ้น				
เงินสะสมพนักงานเพิ่มขึ้น	๑๖๓.๗		๑๕๙.๑	๒๘๐.๐
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	๙,๘๒๔.๙	๘,๗๓๒.๙	๙,๓๖๖.๕	๑๐,๕๑๕.๑
หนี้สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๘๔.๔	๑,๒๐๓.๓	๔๘๙.๓	๕,๔๐๖.๘
เงินกู้จากกระทรวงการคลังเพิ่มขึ้น		๓,๔๖๕.๐		
ทรัพย์สินถาวรลดลง	๗๑.๘	๑๖๑.๑		
ทรัพย์สินอื่น ๆ ลดลง			๗๖.๖	
รวม	<u>๑๐,๑๔๔.๘</u>	<u>๑๓,๕๖๒.๓</u>	<u>๑๐,๐๙๑.๕</u>	<u>๔๔,๒๑๓.๒</u>
แหล่งที่ใช้ไปของเงินสด				
ทรัพย์สินรับจำนำเพิ่มขึ้น	๑,๕๓๙.๒	๒,๒๙๗.๕	๖,๘๔๗.๔	๓๒,๓๗๙.๕
ทรัพย์สินถาวรเพิ่มขึ้น			๖๔๓.๖	๓,๐๘๓.๒
ทรัพย์สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๒๖๙.๑	๓๕๕.๐		๘,๗๒๐.๒
เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคาร	๘,๑๐๒.๗	๗,๖๒๖.๗	๔๒๑.๓	
ออมสินลดลง				
เงินสะสมพนักงานลดลง		๖๒๙.๘		
เงินกู้จากกระทรวงการคลังลดลง			๑,๙๕๐.๐	๑,๙๕๐.๐
รวม	<u>๙,๙๑๑.๐</u>	<u>๑๐,๙๐๙.๐</u>	<u>๙,๘๖๒.๓</u>	<u>๔๖,๑๓๖.๙</u>
เงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	<u>๒๓๓.๘</u>	<u>๒,๖๕๓.๓</u>	<u>๒๒๙.๒</u>	<u>(๑,๙๒๓.๗)</u>

ในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙ และ ๒๕๒๐ สถานธนาุเคราะห์จะมีเงินสดเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงิน ๒๓๓,๘๐๐.๐๐ บาท, ๒,๖๕๓,๓๐๐.๐๐ บาท และ ๒๒๙,๒๐๐.๐๐ บาท แต่ในปี ๒๕๒๑ เงินสดของสถานธนาุเคราะห์กลับลดลง ๑,๙๒๓,๗๐๐.๐๐ บาท ถึงแม้ว่าในปีนี้จะใช้เงินกู้โดยเบิกเกินบัญชีจากธนาคารออมสินเพิ่มขึ้นถึง ๒๘,๐๑๑,๓๐๐.๐๐ บาท มีเงินจากผลการดำเนินงาน (กำไรสุทธิ) เพิ่ม

ขึ้น ๑๐,๕๐๕,๑๐๐.๐๐ บาท และหนี้สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ๕,๕๐๖,๘๐๐.๐๐ บาท รวมทั้งมีเงินสะสม
 พนักงานเพิ่มขึ้นอีก ๒๘๐,๐๐๐.๐๐ บาทก็ตาม แต่สถานธนาณูเคราะห์ก็ได้เพิ่มการให้บริการในการรับ
 จำนำถึง ๓๒,๓๗๘,๕๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๘ จากปี ๒๕๒๐ ซึ่งมากกว่าการเพิ่มในปี
 ก่อน ๆ สำหรับในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙ และ ๒๕๒๐ มีการรับจำนำมากกว่าในปีก่อน ๑,๕๓๙,๒๐๐.๐๐
 บาท, ๒,๒๙๗,๕๐๐.๐๐ บาท และ ๖,๘๔๗,๕๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้น ๑.๕๓, ๒.๒๕
 และ ๖.๕๕ ตามลำดับ นอกจากนี้ในปี ๒๕๒๑ ยังเปิดสถานธนาณูเคราะห์ดำเนินการเพิ่มเพื่อบริการ
 แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงถึงอีก ๕ แห่ง จึงต้องนำเงินไปลงทุนในทรัพย์สินถาวรอีก ๓,๐๘๓,๒๐๐.๐๐
 บาท และเพิ่มทรัพย์สินอื่น ๆ อีก ๘,๓๒๐,๒๐๐.๐๐ บาท รวมทั้งนำเงินบางส่วนไปชำระเงินกู้จาก
 กระทรวงการคลัง ๑,๕๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท จึงทำให้เงินสดในปีนี้ของสถานธนาณูเคราะห์ลดลง

โรงรับจำนำเอกชน

ตารางที่ ๒๑

โรงรับจำนำเอกชน

งบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินสด

ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

(พันบาท)

	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
แหล่งที่มาของเงินสด				
ทุนและส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น	๑๗,๐๒๓.๒	๔๑,๕๐๖.๓		๕๘,๓๕๘.๑
เจ้าหนี้และเงินยืมเพิ่มขึ้น	๓๘,๗๐๙.๙	๘๓,๐๒๕.๗	๔๑,๘๘๖.๘	๑๙๖,๕๘๓.๑
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	๗,๒๘๗.๒	๗,๕๘๕.๗	๔,๕๔๖.๐	๕,๗๘๕.๗
หนี้สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๘,๐๐๙.๕		๓๘,๓๗๓.๖	
ทรัพย์สินอื่น ๆ ลดลง			๒๘,๕๗๒.๒	
รวม	๗๑,๐๒๙.๘	๑๓๒,๕๑๖.๗	๑๑๓,๗๗๘.๖	๒๕๐,๖๑๗.๘

แหล่งที่ใช้ไปของเงินสด

ทรัพย์สินจํานําเพิ่มขึ้น	๑๖,๖๓๘.๓	๗๗,๐๔๘.๓	๗๓,๑๒๘.๗	๑๘๕,๘๕๑.๔
เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งเพิ่มขึ้น	๑๔,๗๖๗.๔	๖๖๗.๕	๑๑,๗๖๘.๔	๑๔,๑๐๖.๗
ทรัพย์สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๓๓,๖๑๔.๖	๒๐,๗๕๙.๙		๘๘๕.๑
ทุนและส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง			๑๘,๐๔๘.๐	
หนี้สินอื่น ๆ ลดลง		<u>๓๑,๒๘๘.๓</u>		
รวม	<u>๖๕,๐๒๐.๓</u>	<u>๑๒๙,๗๖๔.๐</u>	<u>๑๐๒,๘๔๖.๑</u>	<u>๒๔๕,๓๐๓.๔</u>
เงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ	<u>๖,๐๐๙.๕</u>	<u>๒,๖๕๒.๗</u>	<u>๑๐,๘๓๒.๖</u>	<u>๕,๓๑๔.๕</u>

จากตารางที่ ๒๑ แหล่งที่มาของเงินสดของโรงรับจํานําเอกชนจะมาจาก เจ้าหนี้เงินยืม, กำไรสุทธิ แต่ในบางปีอาจจะมาจากทุนและส่วนของผู้ถือหุ้น หนี้สินอื่น ๆ และทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่ง แหล่งที่มาของเงินสดในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ มีเป็นจํานวนเงิน ๗๑,๐๒๙,๘๐๐.๐๐ บาท, ๑๓๒,๔๑๖,๗๐๐.๐๐ บาท, ๑๑๓,๗๗๘,๗๐๐.๐๐ บาท และ ๒๕๐,๖๑๗,๙๐๐.๐๐ บาท ตามลำดับ และเงินสดที่โรงรับจํานําเอกชนนำไปใช้จะใช้ลงทุนในทรัพย์สินรับจํานํา, เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งทุกปี และในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙ และ ๒๕๒๑ ใช้ลงทุนในทรัพย์สินอื่น ๆ และชำระคืนหนี้สินอื่น ๆ เช่น รายจ่ายค่างจ่าย เป็นต้น สำหรับในปี ๒๕๒๐ ได้ลดเงินทุนและส่วนของผู้ถือหุ้นลง สำหรับการใช้จ่ายของเงินสดได้เพิ่มขึ้นเป็นจํานวนเงิน ๖๕,๐๒๐,๓๐๐.๐๐ บาท, ๑๒๙,๗๖๔,๐๐๐.๐๐ บาท, ๑๐๒,๘๔๖,๑๐๐.๐๐ บาท และ ๒๔๕,๓๐๓,๔๐๐.๐๐ บาท ในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ โดยที่แหล่งที่มาของเงินสดในรอบปีดังกล่าวมีมากกว่าแหล่งที่ใช้จ่ายของเงินสดจึงทำให้มีเงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ แต่ละปีเป็นจํานวนเงิน ๖,๐๐๙,๕๐๐.๐๐ บาท, ๒,๖๕๒,๗๐๐.๐๐ บาท, ๑๐,๘๓๒,๖๐๐.๐๐ บาท และ ๕,๓๑๔,๕๐๐.๐๐ บาท ตามลำดับ

โรงรับจํานําทุกประเภท

ตารางที่ ๒๒

โรงรับจำนำทุกประเภท
งบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินสด
ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

(พันบาท)

	๒๕๑๗-๒๕๑๘	๒๕๑๘-๒๕๑๙	๒๕๑๙-๒๕๒๐	๒๕๒๐-๒๕๒๑
แหล่งที่มาของเงินสด				
เจ้าหนี้และเงินยืมเพิ่มขึ้น	๖๕,๘๖๔.๘	๙๒,๙๑๓.๕	๔๗,๗๘๖.๓	๒๒๗,๓๕๕.๔
หนี้สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๑,๖๓๗.๑		๔๒,๘๐๓.๕	
เงินทุนเพิ่มขึ้น	๓๕,๖๓๒.๑	๖๘,๔๔๔.๕	๖,๑๗๗.๙	๕๘,๗๘๔.๒
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	๓๕,๐๘๒.๓	๓๒,๔๑๔.๓	๒๒,๐๔๕.๑	๒๔,๕๕๘.๔
ทรัพย์สินอื่น ๆ ลดลง			๒๕,๕๖๕.๖	
รวม	<u>๑๓๘,๒๑๖.๓</u>	<u>๑๙๓,๗๗๒.๓</u>	<u>๑๔๔,๓๗๘.๔</u>	<u>๓๑๐,๖๙๘.๐</u>
แหล่งที่ใช้ไปของเงินสด				
ทรัพย์สินจำนำเพิ่มขึ้น	๗๕,๗๙๘.๓	๑๐๑,๑๔๒.๔	๑๐๒,๒๘๘.๔	๒๕๘,๘๔๒.๑
อาคารและเครื่องใช้เพิ่มขึ้น	๑๗,๐๑๑.๙	๔,๓๘๗.๘	๑๙,๗๖๐.๒	๑๗,๗๐๓.๔
ทรัพย์สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น	๓๙,๒๖๙.๔	๒๑,๖๔๗.๙		๗,๑๖๖.๕
หนี้สินอื่น ๆ ลดลง		๒๑,๖๘๕.๒		๓๘,๘๔๖.๖
รวม	<u>๑๓๒,๐๗๙.๖</u>	<u>๑๕๘,๘๖๓.๓</u>	<u>๑๒๒,๐๕๔.๖</u>	<u>๓๒๒,๕๕๘.๖</u>
เงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	<u>๖,๑๓๖.๗</u>	<u>๔๔,๙๐๙.๐</u>	<u>๒๒,๓๒๓.๘</u>	<u>(๑๑,๘๖๐.๖)</u>

เมื่อได้พิจารณาจากตารางที่ ๒๒ จะเห็นได้ว่า แหล่งที่มาของเงินสดแหล่งที่สำคัญของกิจการรับจำนำจะมาจากเจ้าหนี้และเงินยืม, เงินทุน และผลการดำเนินงาน แต่ในบางปีที่มาของเงินสดบางส่วนอาจจะนำมาจากหนี้สินอื่น ๆ , ทรัพย์สินอื่น ๆ เช่น รายจ่ายจ่ายล่วงหน้า เงินมัดจำ เป็นต้น แต่ไม่มากนัก ส่วนการใช้ไปของเงินสดจะนำไปลงทุนในทรัพย์สินจำนำ, อาคารและเครื่องใช้

ในระหว่างปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ นอกจากจะขยายการให้บริการด้วยการเพิ่มมูลค่าการรับจำหน่ายแล้วยังเพิ่มสถานที่ในการให้บริการอีกด้วยเพื่อความสะดวกแก่ประชาชน โดยในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ เพิ่มจำนวนโรงรับจำหน่าย ๑๖ แห่ง, ๑๙ แห่ง, ๒๓ แห่ง และ ๙ แห่ง ตามลำดับ ส่วนการใช้เงินสดในแหล่งอื่น ๆ นั้น เนื่องมาจากการดำเนินงานโดยปกติ เช่น ลงทุนในทรัพย์สินอื่น ๆ หรือชำระค่านี้อื่น ๆ เป็นต้น ในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙ และ ๒๕๒๐ เงินสดเพิ่มขึ้น ๖,๑๓๖,๗๐๐.๐๐ บาท, ๔๔,๘๘๐,๐๐๐.๐๐ บาท และ ๒๒,๓๒๙,๘๐๐.๐๐ บาท สำหรับในปี ๒๕๒๑ เงินสดได้ลดลง ๑๑,๘๖๐,๖๐๐.๐๐ บาท อาจจะเป็นเพราะได้เพิ่มการให้บริการในการรับทรัพย์สินจำหน่ายดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แต่กิจการรับจำหน่ายไม่สามารถหาแหล่งเงินสดมาได้อย่างพอเพียง หรือในอีกด้านหนึ่งกิจการรับจำหน่ายเห็นว่าในปี ๒๕๒๐ มีเงินสดเพียงพออยู่แล้ว ดังนั้นในปี ๒๕๒๑ จึงได้ลดเงินสดลง

จากการวิเคราะห์ถึงการเคลื่อนไหวของเงินทุนในทั้ง ๓ กรณีข้างต้น จากงบดุลในปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ดังกล่าวช่วยสนับสนุนข้อกล่าวข้างต้นถึงแหล่งที่มาของเงินทุนของสถานธนานุเคราะห์และโรงรับจำหน่ายเอกชน และเมื่อพิจารณาทั้งระบบของกิจการรับจำหน่ายไม่ว่าจะเป็นกรรับจำหน่ายของภาครัฐบาลหรือของภาคเอกชนจะเป็นไปในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ส่วนการใช้ไปของเงินทุนทั้งของสถานธนานุเคราะห์และโรงรับจำหน่ายเอกชนจะลงทุนในทรัพย์สินจำหน่ายเป็นสำคัญ และในกรณีขยายกิจการก็จะนำเงินบางส่วนมาลงทุนในสินทรัพย์ประจำ ซึ่งจะดำเนินการเช่นเดียวกันนี้ทั้งระบบ

การวิเคราะห์ขนาดร่วมของงบดุล (Common - Size Balance Sheet)

เป็นการวิเคราะห์ถึงเหตุการณ์ในอดีตและอาจจะคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้ โดยใช้งบดุลเปรียบเทียบระหว่างปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา เพื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงแนวโน้มทางการเงินที่เปลี่ยนไป ทำให้ทราบถึงลักษณะแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของกิจการซึ่งได้รายละเอียดเพิ่มขึ้นและยังชี้ให้เห็นถึงทิศทางของการเคลื่อนไหวอันเกี่ยวกับฐานะทางการเงินของกิจการ ในการวิเคราะห์ขนาดร่วมนี้เป็นการตัดแปลงตัวเลขให้แสดงเป็นจำนวนที่ทำให้ดูง่ายขึ้นโดยการแสดงเป็นจำนวนเงินหรือทำเป็นเปอร์เซ็นต์เพื่อให้ทราบว่าฐานะของกิจการเท่าที่ผ่านมาเป็นเช่นใดหรืออาจจะเปรียบเทียบฐานะทางการเงินของกิจการกับคู่แข่งซึ่งมีลักษณะ ขนาด และวิธีการบัญชีเช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์ขนาดวิกรมของงบดุลนี้จะแสดงสินทรัพย์แต่ละประเภท เป็นเปอร์เซ็นต์ของสินทรัพย์รวม และรายการต่าง ๆ ในส่วนของเจ้าของที่แสดงก็จะเป็นเปอร์เซ็นต์ของส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด กิจกรรมที่อยู่ในระบบเดียวกันจะมีโครงสร้างคล้ายคลึงกันถ้ากิจกรรมดำเนินงานภายใต้ข้อบังคับที่คล้ายคลึงกัน แต่จำนวนเงินที่ลงทุนไปในสินทรัพย์แต่ละชนิดจะขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจ

สถานธนานุเคราะห์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๓

งบดุล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗-๒๕๒๑ ของสถานธนาณูเคราะห์

ปี	เงินสดและ เงินฝาก ธนาคาร	ทรัพย์สิน รับจำนำ	ทรัพย์สิน ถาวร	ทรัพย์สิน อื่น	รวม ทรัพย์สิน หรือหนี้สิน	เบิกเงินเกิน บัญชีจากธนา คารออมสิน	เงินสะสม พนักงาน	เงินทุน	กำไรสะสม	หนี้สินอื่น	เงินกู้จาก กระทรวง การคลัง
๒๕๑๗	๑.๓๑	๙๓.๒๒	๓.๕๐	๑.๙๗	๑๐๐.๐๐	๑๔.๙๕	๑.๕๗	๒๘.๖๙	๔๔.๘๑	๐.๑๗	๙.๘๑
๒๕๑๘	๑.๕๐	๙๒.๙๔	๓.๓๘	๒.๑๘	๑๐๐.๐๐	๗.๓๒	๑.๖๙	๒๘.๑๗	๕๒.๙๓	๐.๒๕	๙.๖๔
๒๕๑๙	๓.๗๓	๙๐.๗๙	๓.๐๙	๒.๓๙	๑๐๐.๐๐	๐.๓๗	๑.๐๖	๒๖.๙๑	๕๘.๑๖	๑.๒๘	๑๒.๒๒
๒๕๒๐	๓.๖๙	๙๐.๗๑	๓.๕๒	๒.๑๘	๑๐๐.๐๐	-	๑.๑๓	๒๕.๒๔	๖๒.๑๖	๑.๖๐	๙.๘๗
๒๕๒๑	๑.๕๘	๘๗.๑๑	๔.๕๑	๖.๙๐	๑๐๐.๐๐	๑๖.๙๗	๑.๐๑	๑๘.๗๘	๕๒.๖๙	๔.๔๗	๖.๑๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ ๒๓ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ทรัพย์สินจำนำจะมีเปอร์เซ็นต์มากที่สุดเมื่อเทียบกับสินทรัพย์ประเภทอื่น โดยมีถึง ๕๓.๒๒ %, ๕๒.๕๔ %, ๕๐.๗๕ %, ๕๐.๗๑% และ ๔๗.๑๑ % ของสินทรัพย์ทั้งหมด จึงเห็นได้ว่าการลงทุนของสถานธนาณูเคราะห์จะเป็นการลงทุนในทรัพย์สินจำนำเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการลงทุนในอันดับรองจากทรัพย์สินจำนำ คือ การลงทุนในทรัพย์สินสังหาร ซึ่งมี ๓.๕ %, ๓.๓๘ %, ๓.๐๕ %, ๓.๕๒ % และ ๔.๔. % ของสินทรัพย์ทั้งหมด ในปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ตามลำดับ เหตุที่การลงทุนในทรัพย์สินสังหารมากขึ้นเพราะสถานธนาณูเคราะห์ได้ขยายการให้บริการเพิ่มขึ้นอีก ๕ แห่ง และแหล่งเงินทุนของสถานธนาณูเคราะห์ส่วนใหญ่จะมาจากผลการดำเนินงานซึ่งในระหว่างปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ เป็นจำนวน ๔๔.๘๑ %, ๕๒.๕๓ %, ๕๘.๑๖ %, ๖๒.๑๖ % และ ๕๒.๖๑ % ของหนี้สินและส่วนกองทุน สำหรับแหล่งที่สองที่สถานธนาณูเคราะห์จะนำมา คือ เงินทุนภายในของสถานธนาณูเคราะห์เอง ซึ่งมี ๒๘.๖๕ %, ๒๘.๑๗ %, ๒๖.๕๑ %, ๒๕.๒๔ % และ ๑๘.๗๘ % ของหนี้สินและส่วนกองทุน ส่วนแหล่งเงินทุนอื่น ๆ ได้แก่ เงินกู้ยืม เงินสะสมพนักงาน หนี้สินอื่น ๆ เงินกู้จากกระทรวงการคลัง เป็นต้น เงินทุนที่สถานธนาณูเคราะห์จะนำมาจากแหล่งเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปไม่มากเท่าใดนักและมีอัตราร้อยละไม่มากเมื่อเทียบกับกำไรสุทธิและเงินทุนของสถานธนาณูเคราะห์เอง

โรงรับจำนำเอกชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๔

งบดุล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ของโรงพยาบาลเอกชน

ปี	เงินสด	ทรัพย์สินจำนำ	เครื่องใช้และ เครื่องตกแต่ง	ทรัพย์สินอื่นๆ	รวมสินทรัพย์ หรือหนี้สิน	ทุนและส่วน ของผู้ถือหุ้น	เจ้าหนี้และ เงินยืม	กำไรสะสม	หนี้สินอื่นๆ
๒๕๑๗	๔.๓๓	๘๖.๗๐	๓.๖๘	๕.๒๔	๑๐๐.๐๐	๓๑.๓๖	๖๑.๑๔	๓.๒๗	๔.๒๓
๒๕๑๘	๔.๖๒	๘๒.๒๖	๔.๘๘	๘.๒๔	๑๐๐.๐๐	๓๐.๘๔	๖๐.๖๗	๓.๗๖	๔.๗๓
๒๕๑๙	๔.๔๔	๘๑.๗๑	๔.๕๐	๔.๓๕	๑๐๐.๐๐	๓๑.๘๐	๖๒.๖๒	๔.๐๙	๑.๔๙
๒๕๒๐	๕.๑๐	๘๓.๒๖	๕.๒๔	๖.๔๐	๑๐๐.๐๐	๒๘.๔๗	๖๒.๖๑	๔.๒๗	๔.๖๕
๒๕๒๑	๔.๗๓	๘๕.๒๘	๕.๔๘	๕.๕๑	๑๐๐.๐๐	๒๗.๗๒	๖๗.๔๗	๔.๐๖	๐.๗๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างของเงินทุนของโรงพยาบาลเอกชนส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนในทรัพย์สินจำนำ เช่นเดียวกับของสถานธนาถุเคราะห์ คือ ในระหว่างปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ จะมีทรัพย์สินจำนำเป็นอัตราร้อยละ ๘๖.๗๐, ๘๒.๒๖, ๘๑.๗๑, ๘๓.๒๖ และ ๘๔.๒๘ ของทรัพย์สินทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนการลงทุนในทรัพย์สินต่าง ๆ เช่น เงินสด, เครื่องใช้และเครื่องตกแต่ง ทรัพย์สินอื่น ๆ ของโรงพยาบาลเอกชนจะอยู่ในอัตราโดยเฉลี่ยแล้วใกล้เคียงกัน สำหรับเงินทุนของโรงพยาบาลเอกชนที่ได้มาจะมาจากเจ้าหนี้และเงินยืมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นร้อยละแล้ว ในระหว่างปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ จะมีการใช้เงินทุนจากเจ้าหนี้และเงินยืมถึง ๖๖.๑๔% , ๖๐.๖๗% , ๖๒.๖๒% , ๖๒.๖๑% และ ๖๗.๔๗% ของหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น ตามลำดับ แหล่งเงินทุนที่สองที่โรงพยาบาลเอกชนจะนำมาใช้คือ จากทุนและส่วนของผู้ถือหุ้น คือ ๓๑.๓๖% , ๓๐.๘๔% , ๓๑.๘๐% , ๒๘.๔๗% และ ๒๗.๗๒% ของหนี้สินทั้งหมดและส่วนของผู้ถือหุ้น แต่เงินทุนจากผลการดำเนินงาน (กำไรสุทธิ) หรือหนี้สินอื่น ๆ ของโรงพยาบาลเอกชนไม่ค่อยนิยมใช้ซึ่งเหมือนกับสถานธนาถุเคราะห์จึงใช้แหล่งเงินทุนจากผลการดำเนินงานเป็นส่วนใหญ่

โรงพยาบาลทุกประเภท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๕

งบดุล ณ วันสิ้นเดือน กันยายน ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ของโรงพยาบาลจ่านำทุกประเภท

ปี	เงินสด	ทรัพย์สินจ่านำ	อาคาร และเครื่องใช้	ทรัพย์สินอื่น	รวมทรัพย์สิน หรือหนี้สิน	เจ้าหนี้ และเงินยืม	หนี้สินอื่น	เงินทุน	กำไรสะสม
๒๕๑๗	๗.๔๑	๘๓.๘๒	๓.๙๘	๔.๗๙	๑๐๐.๐๐	๕๑.๘๙	๔.๗๓	๓๑.๘๖	๑๑.๕๒
๒๕๑๘	๗.๑๔	๘๑.๑๗	๔.๗๔	๖.๔๕	๑๐๐.๐๐	๕๑.๕๑	๔.๔๐	๓๑.๓๐	๑๒.๗๙
๒๕๑๙	๕.๐๘	๗๘.๘๗	๔.๕๒	๗.๕๓	๑๐๐.๐๐	๕๑.๗๖	๒.๖๖	๓๒.๑๗	๑๓.๔๑
๒๕๒๐	๙.๗๒	๗๙.๓๕	๕.๓๒	๕.๖๑	๑๐๐.๐๐	๕๑.๐๐	๔.๘๖	๓๐.๓๙	๑๓.๗๕
๒๕๒๑	๗.๘๗	๘๑.๔๓	๕.๔๘	๕.๒๒	๑๐๐.๐๐	๕๕.๒๘	๒.๓๕	๒๙.๒๔	๑๓.๑๓

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพิจารณาบุคคลเปรียบเทียบของโรงรับจำนำทุกประเภท เป็นการพิจารณาทั้งระบบของกิจการรับจำนำว่าส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบใด ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจการรับจำนำจะมีการลงทุนในทรัพย์สินจำนำมากที่สุดเป็นอัตราร้อยละ ๘๓.๘๒, ๘๑.๑๗, ๗๘.๘๗, ๗๘.๓๔ และ ๘๑.๔๕ ของทรัพย์สินทั้งหมด และกิจการรับจำนำจะถือเงินสดไว้เป็นอัตราร้อยละ ๗.๔๑, ๗.๑๔, ๘.๐๘, ๘.๗๒ และ ๗.๘๗ ของสินทรัพย์ทั้งหมด ในระหว่างปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ตามลำดับ ส่วนการลงทุนในอาคารและเครื่องใช้, ทรัพย์สินอื่น ๆ อยู่ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน สำหรับ เงินทุนที่กิจการรับจำนำนำมาใช้จะมาจาก เจ้าหนี้ และเงินยืม เนื่องจากว่ากิจการรับจำนำทั้งระบบนี้โดยส่วนใหญ่จะเป็นโรงรับจำนำเอกชน แนวโน้มที่แสดงจึงคล้ายกับของโรงรับจำนำเอกชนและแหล่งเงินทุนอันดับรองลงมาคือ เงินทุนผลการดำเนินงาน และ หนี้สินอื่น ๆ ตามลำดับ

ในการทำงบดุลเปรียบเทียบจะทำหลาย ๆ ปี เพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของสินทรัพย์ โครงสร้างของสินทรัพย์ และ โครงสร้างของเงินทุนที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในการทำงบดุลเปรียบเทียบนี้ควรจะตระหนักว่า เปอเซ็นต์ของแต่ละรายการที่คำนวณขึ้นได้รับอิทธิพลไม่ใช่เพียงจากการเปลี่ยนแปลงของรายการนั้นเองเท่านั้น แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงเป็นของจำนวนทั้งหมดด้วย เช่น ทรัพย์สินรับจำนำของกิจการรับจำนำเพิ่มขึ้นในปี ๒๕๒๑ จากปี ๒๕๒๐ จำนวน ๗๘.๓๔% เป็น ๘๑.๔๕% ถึงแม้ว่าการรับทรัพย์สินจำนำจะเพิ่มขึ้นก็ตามแต่สินทรัพย์ทั้งหมดก็เพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นในการวิเคราะห์จึงควรคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย

อย่างไรก็ตามในการพิจารณาทั้งงบแสดงที่มาและการใช้ไปของเงินทุน และงบดุลเปรียบเทียบของกิจการรับจำนำนั้น เป็นการใช้อัตราที่เป็นตัวเลข ดังนั้นจึงมีข้อกำหนดต่าง ๆ ดังนี้

๑. ตัวเลขตัวหนึ่งมีความหมายเฉพาะตัว

ตัวเลขในทางการบัญชีตัวหนึ่ง ๆ จะนำไปใช้ได้เฉพาะประโยชน์อันเดียวเท่านั้น จึงต้องศึกษาและเข้าใจให้ถ่องแท้เสียก่อนที่จะนำไปใช้ นอกจากนี้ตัวเลขบางตัวมีความหมายคล้ายคลึงกันมาก แต่กรณีที่จะนำไปใช้ได้นั้นต่างกันมาก เช่น ต้นทุนที่เพิ่มขึ้นกับต้นทุนที่เพิ่มขึ้น เมื่อผลิตเพิ่มขึ้นอีกหน่วยหนึ่ง ดังนั้น ควรที่จะทราบว่า เป็นตัวเลขอะไร เกี่ยวกับอะไรและจะนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้

๒. ตัวเลขในทางการบัญชีเป็นตัวเลขโดยประมาณ

เมื่อต้องการที่จะนำตัวเลขทางการบัญชีไปใช้จึงควรคำนึงถึงข้อจำกัดเอาไว้เสมอ โดยเฉพาะตัวเลขที่จะนำมาใช้วางแผนซึ่งเป็นการคาดการณ์ในอนาคต ตัวเลขนั้นจะเกิดตรงตามที่ได้ประมาณเอาไว้ก็ต่อเมื่อสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามที่วางเอาไว้

๓. ตัวเลขที่ต้องการอาจไม่สมบูรณ์

ในทางการบัญชีจะถือการบันทึกความเคลื่อนไหวของธุรกิจซึ่งมีค่าเป็นเงินเท่านั้น และรายการทางการเงินจะต้องมีขึ้น จึงทำให้เกิดกิจกรรมบางอย่างที่ไม่ปรากฏเป็นตัวเลข

๔. การกระทำมิใช่ตัวเลขที่จะก่อให้เกิดผลได้

ตัวเลขเป็นแต่เครื่องแนะแนวทางปฏิบัติงานและเครื่องชี้ให้เห็นจุดบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งก็มาจากการแปลความของตัวเลขหรือการวิเคราะห์ และถ้ามีตัวเลขโดยมิได้ทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ก็มีผลงานแต่เพียงนั้น จึงควรจะระลึกว่าในการจัดแบบการเก็บตัวเลขและวิเคราะห์ที่กิจการต้องอาศัยการลงมือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดด้วย

๕. ตัวเลขเป็นเพียงส่วนหนึ่งของข้อมูลทั้งหมด

ถ้าฝ่ายจัดการให้ความเชื่อถือตัวเลขมากเกินไปโดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น การตัดสินใจอาจจะผิดพลาดได้ง่าย เพราะตัวเลขเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งอาจมีอีกหลายอย่างที่ไม่อาจแสดงเป็นตัวเลขและมีผลต่อการดำเนินงาน เช่น การวิเคราะห์โดยตัวเลขแสดงฐานะของกิจการดีเลิศมิได้หมายความว่าจะสามารถให้สินเชื่อแก่กิจการนี้ได้เสมอไป เพราะอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ชื่อเสียงของกิจการ ประวัติการชำระหนี้ของกิจการ ความสามารถในการบริหารงานของฝ่ายจัดการ เป็นต้น

จึงเห็นได้ว่าการวิเคราะห์จะต้องพิจารณาทั้งข้อมูลที่เป็นตัวเลขและข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลข ประกอบกันเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลขมีอยู่มากมายซึ่งการที่จะหาข้อมูลเหล่านี้มาย่อมเป็นการยาก แต่ควรที่จะทราบถึงข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลขคร่าว ๆ ของกิจการบ้างไม่มากก็น้อย ซึ่งจะช่วยให้การวิเคราะห์กิจการได้ใกล้เคียงยิ่งขึ้น